

Taxa postala
plattá in num
No. 30523/1934

Szerkesztőség
és kiadóhiva-
tal: Cluj, Str.
Báron L. Pop

10. Telefon: 18-60. Előfizetési árak:
Havonta 110, negyedévre 320, fél-
évre 600, egészévre 1200 lej. K.
Földre: Havonta 2, negyedévre
6, félévre 12, egészévre 20 dollár.
Hirdetések díjszabás szerint. — Az
"UJ KELET" a transilvaniai és
bánáti zsidóság egyetlen napilap-
ja. Cikkeink utánnyomását csak a
forrás megjelölésével engedjük meg.

UJ KELET

ZSIDÓ NAPILAP

Director-Főszer-
kesztő: Dr. Mar-
ton Ernő. Re-
dactor responsabil-Felelős szerkesztő:
Jámbor Ferenc. Administartor
delegat si girant responsabil-felelős
igazgató: Schwartz Endre. Proprie-
tar-tulajdonos: Fraternitas S. A. R.
de Editura. Registrul publicatiunilor
periodice No. 43. Dos. 889. 1933.
Tribunalul Cluj, Secția III.

Szombat, április 20.
1940—3700. Niszan 12.
XXIII. évfolyam, 92. szám.

VILAG TUKRE

Haakon norvég király drámai kiáltványban hívta fel népét az ellenállásra

Elverum körül lesz a nagy csata a norvég és német
csapatok között

Szakadatlanul folyik az újabb angol csapatok partraszállása Norvégiában

London, április 18. (Rador.) Az angol hadügyminisztérium közleménye szerint az angol csapatoknak norvég partokon való partraszállása tovább tart. Az angol haderő norvégiai egységei felvették a kapcsolatot a norvég csapatokkal s közösen folytatják a hadműveleteket.

Stockholm, április 19. (Rador.) A Reuter közli a stockholmi lapok tudósítóinak jelentését arról, hogy Namsos kikötőjében újabb angol csapatok szálltak partra.

Párizs, április 19. (Rador.) Április 18-án este a következőket jelenti a hadi közlemény: A nap általában mozgalmas volt. A tengeri csaták után felismertünk egy elsüllyesztett német tengeralattjárót, melyet ezelőtt hetekkel támadott meg egyik cirkáló hajónk. A tengeralattjáró elsüllyesztéséről annakidején a francia adminisztráció nem tudott biztosat közölni.

Stockholm, április 19. (Rador.) A ha-

tondikus hadosztály parancsnoksága jelenti, hogy a norvég csapatoknak sikerült az elmúlt nap folyamán megtartaniuk állásukat, sőt egyes helyeken bizonyos mértékben javult is a helyzet. Ugyancsak a Rador közli Stockholmból, hogy a törvényes norvég kormány csütörtökön este kiadott közleménye szerint az angol csapatok partraszállása Norvégiában tovább folyik s a norvég szárazföldi és tengeri haderő már meg is kapta az összeköttetést a vendégcsapatokkal. A kormány az északon és Trondhjemtől északra harcoló csapatok parancsnokságaitól kielégítő jelentéseket kap a mozgósítás végrehajtására. A jelentések szerint a mozgósítás befejeződött s a norvég csapatok parancsnokságai meg vannak győződve arról, hogy sikeresen szembeállhatnak a német csapatokkal. A németek előrenyomulása lassan folyik. Arcvonalak délen most a Mjostetól Ranfjord és Spirilleme között húzódik.

Elverum körül készül a nagy csata a norvég és német haderő között

Stockholm, április 19. (Rador.) A Havas távirati iroda jelenti, hogy a németek és norvégok közötti legnagyobb ütközetre minden bizonnyal ma, vagy holnap kerül sor Elverum helyiség közelében. Csütörtökön délután a németek elfoglalták Slisa helyiséget, amely Elverumtól délkeletre norvég előretört állás volt. Svéd forrásból származó hír szerint a norvégoknak nagyon nehéz lesz szembeállniuk a német csapatokkal. Hír szerint Hamar városa már csak a németek kezén van. A norvégok módszeresen és a legnagyobb rendben vonulnak vissza azzal a céllal, hogy ellenállást fejtsenek ki az elverumi frontszakaszon. Ez lesz az első alkalom, midőn a németek az elverumi fronton effektív ellenállással találják szembe magukat. A németek támadásai ellenére a norvég vezetőknek elhatározott szándékuk, hogy hősiesen védeni fogják magukat. Illetékes körök felteszik a kérdést, vajjon az angolok tudnak-e csapaterősítéseket küldeni a frontnak ezen szakaszára. Ezzel az eshetőséggel számolva, a német csapatok éjtőnyomás osztagok segítségével szétrombolják az Andalanestől Norvégia déli részébe vezető vasutvonalat. A németek állítólag ellenőrzés alatt tartják Svédország és Norvégia közötti közlekedés főbb csomópontjait.

A News Chronicle írja: „A közeljövőben kedvező hírek fognak érkezni a norvégiai frontról

London, április 19. (Rador.) A News Chronicle diplomáciai tudósítójának jelentése alapján közli, hogy a közeljövőben kedvező hírek fognak érkezni a norvégiai hadjárattal kapcsolatban. Ezeket a híreket azonban nem közlik a nagy nyilvánossággal, mert a lapok már eddig is számos alaptalan hírt közöltek a német-norvég háborúról.

Az angol sajtó, amely sürgette, hogy a norvégiai hadjárat minél gyorsabb ütemben bonyolódjon le, elégtétellel fogadta a Norvégiából érkező híreket. A hadügyminisztérium

ugyanis jelezte, hogy az angol csapatok folytatják partraszállásukat Norvégiában és hogy kapcsolatot teremtettek a norvég és az angol haderők között. Mindezekből a jelentésekből az derül ki, hogy a németek nyilatkozataik ellenére sem elég erősek ahhoz, hogy kettévágják Norvégiát.

Titokban tartják Haakon király tartózkodási helyét

Stockholm, április 19. (Rador.) A norvég kormány, amelynek székhelyét szigorú titokban tartják, megerősítette azt a hírt, amely szerint az angol csapatok felvették a kapcsolatot a norvég haderővel. Hasonlóképpen titokban tartják Haakon király jelenlegi tartózkodási helyét is.

A németek továbbra is védelmi intézkedéseket tesznek, különösen Trondjem környékén. A német csapatok erődítéseket építenek, amelyhez a polgári lakosságot is felhasználják.

Haakon király kiáltványa a norvég néphez

Stockholm, április 19. (Rador.) Haakon király az alábbi kiáltványt intézte a norvég néphez:

„Az a kormány, amelyet a német megszállás pillanatában Quisling órnagy alakított Oslóban, lemondott és megelégedéssel állapítható meg, hogy meghusult az alkotmányos kormány ellen harcoló kormány alakításának kísérlete.

Norvégiának egyetlen kormánya van, az amelyet uralkodója nevezett ki és amely a parlament bizalmát bírja. A németek által megszállott területek közigazgatására alakított oslói adminisztratív tanács megteremtését a ténybeli helyzet magyarázza meg. Ez a helyzet az erőszak szüleménye, amely megsértette az ország törvényes jogait. E tanács nem képviseli a nemzet akaratát és nem bír törvényes kittel. Legfeljebb többé vagy kevésbé biztosíthatja a lakosság jogait, amíg ellenséges erők uralkodnak a királyság egyes részeit.

A királyi kormány vissza fogja szerezni a közigazgatási előjogokat, olyan mértékben, amilyen mértékben újabb átveszi a tényleges uralmat e területek felett.

Az összes polgároknak biztosnak kell lenniük abban, hogy a király és a miniszterei mindent el fognak követni az elnyomók idültetésére és a szabad és független Norvégia mielőbbi visszaállítására.

Az összes norvégok kötelessége hozzájárulni ehhez, ha valóban norvégok akarnak lenni és maradni.

Mindannyiunk erőfeszítése által — fejezi be a királyi kiáltvány — vissza fogjuk szerezni a haza szabadságát és a norvégok újóját saját sorsuk uralma lesznek”.

Negyven német hadifoglyot szállítottak partra Angliában

London, április 19. (Rador.) Negyven német hadifoglyot, akik német tengeralattjárók személyzetéhez tartoztak, csütörtökön este partra tettek egy északkeleti skóciai kikötőben, majd vonattal ismeretlen irányba szállították őket.

A Hardy angol torpedóromboló legénységének számos tagja is Angliába érkezett

London, április 19. (Rador.) Lapjelentések szerint a csütörtökön Skóciába érkezett hajótörtek között van a Hardy angol torpedóromboló legénységének számos tagja is. A hajó a Narviknál lefolyt első tengeri csata alkalmával futott zátonyra. A torpedóromboló parancsnoka életét vesztette a harcban. A hajó legénységének egyik tagja elmondotta, hogy a harc nehéz volt, mert kedvezőtlen légköri viszonyok között, viharban folyt. A hőzselem két óra hosszat tartott. A hajó megsérült és megfeneklett, ágyui azonban továbbra is löttek. A legénység partraszállt s rövid idő múltán egy Narviktól néhány kilométerre levő norvég faluba érkezett. Az így megmenekültek a szárazföldről nézhetők végig a narviki öbölben lefolyt második tengeri csatát.

Angol repülőgépek bombázták Varnares repülőterét

Stockholm, április 19. (Rador.) Svéd lapok azt jelenti, hogy angol repülőgépek bombázták Varnares repülőterét. A városba a németek légi uton erősítő csapatokat küldtek a norvég frontra.

Német repülőgépek Svédország felett

Stockholm, április 19. (Rador.) Egy német katonai repülőgép csütörtökön átszállt Karlstad svéd város, Verland tartomány székelye fölött. Este 6 óra 27 perckor légi riadót jeleztek, mely 7 óra 20 perccig tartott. A légvédelmi tüzérség tüzelése kezdett. Német repülőgépek szálltak el a norvég határ mentén lévő területek felett, Jaemtland tartománytól a nyugati partig. A repülőgépek legnagyobb része visszatért Norvégiába. Egyetlen német repülőgép szállott dél felé.

Német repülő a Shetland-szigetek vidékén

London, április 19. (Rador.) Csütörtökön délelőtt egy Heinkel-típusú német repülőgép szállt el a Shetland-szigetek vidékén. Angol harci repülőgépek azonnal üldözésére indultak. A német repülőgépnek sikerült elmenekülnie, de egyetlen bombát sem dobott le.

Ismeretlen repülőgépek Belgium felett

Brüsszel, április 19. (Rador.) Csütörtökön Belgium középső része felett számos repülőgép haladt át, amelyeknek nemzetiségét nem lehetett megállapítani. A repülőgépek nagy magasságban, délről észak felé szálltak.

Továbbra is szívesen marad a kapcsolat Uruguay és Norvégia között

Montevideo, április 19. (Rador.) A német benyomulás által teremtett helyzet nem módosíthatja az Uruguay és Norvégia közötti hivatalos kapcsolatokat — jelentette ki Guani külügyminiszter Otto Rolf and Vorndnak, aki repülőgépen Buenos Airesből érkezett a jelen helyzet kérdéseinek megtárgyalására.

Nyugatról nincs jelentenivaló

Párizs, április 19. (Rador.) A francia hadsereg-főparancsnokság jelenti, hogy a nyugati fronton nem történt említésre méltó esemény.

(Folytatása az utolsó oldalon.)

Ki volt Sap?

Brüsszel, április hó

Két héttel ezelőtt, hétfőn este még résztvett a minisztertanácson, előadta terveit, támadott, gunyolódott, vékony, magas fejhángján nevetett és kedden reggel holtan feküdt ágyán Gustave Sap gazdasági miniszter, Belgium legfélelmetesebb embere”.

Soha embert az indulatok árja ennyire nem vett körül, mint Gustave Sapot. Senki sem tudott irányában közömbös lenni. Vagy szerették, vagy gyűlölték és utálták. De voltak, akik szerették és gyűlölték is egyszerre. Szerették, mert tehetséges, kitartó, szorgalmas ember volt, gyűlölték, mert kiméretlen, kegyetlen tudott lenni, sőt igazságtalan is, ha céljai eléréséről volt szó. Nem is hívták másként ország-szerte: „le plus marvais caractère du Parlement”. A parlament legrosszabbkaraktéri embere távozott el vele az élők sorából. Nem értették meg. Félték tőle, mert kiismerhetetlen volt, hideg, gyors és mindenek előtt: összetett egyéniség. Más ember volt a miniszteri székben és egészen más az ellenzéki oldalon, ahol valójában a legjobban érezte magát. Életeleme volt a harc, az ellenzéki tevékenység. Más ember volt az utóbbi napokban is megnyilvánult, amikor miniszter letéve, lapja, a flamand nacionalizmus vezérgórniuma, a „Standard” a legélesebb támadásokat intézte a kormány ellen. Talán még nem volt rá példa, hogy egy miniszter, saját lapjában gunyolja, támadja, kritizálja azt a kormányt, amelynek ő is egyik jelentős tagja... Saprak elnézték ezt is, mint sok nindent.

Szerették és gyűlölték.

1921-ben felállt a belga parlamentben egy fiatal, szőke, szemüveges, szikáralaku képviselő és szűzbeszédében olyan támadást intézett Joseph Wauters szocialista miniszter ellen, hogy csak ugy zengett belé az előkelő kamara. A képviselők a padokat csapkodva püfözték, kiabáltak, de Gustave Sap tulkiabálta, turlikácsolta őket.

Az egész parlament ellene fordult, egy-csapásra népszerűtlen lett. De felfigyeltek rá s meglátták benne azt az embert, akitől számolni kell, aki veszedelmessé válhat. A fiatal képviselő meglehetősen mosolygott, mert tudta már, hogy rövidesen ő lesz a flamand nacionalizmus vezére. Szószólója a flamand nemzeti jogoknak vezérharcosa annak a mozgalomnak, melynek jelszava volt: „Los van Frankrijk!” El Franciaországtól...

Belgium a háború után, érthetően, a szomszédos Franciaország felé indult, melynek létét, függetlenségét köszönhette. Sap Gustavenak nem kis része van abban, hogy Belgium teljesen elkülönítette magát a gall birodalomtól s függetlenségi és semlegességi politikát folytatva, megtartotta az objektív egyensúlyt Németország és Franciaország irányában egyaránt.

Sap szíve Németország felé húzott, de teljes siker volt az, hogy bár az ország nem fordult a germán szomszéd felé, de legalább kirepült Franciaország védőszárnyai alá. Többet nem is lehetett elérni.

Néhány év telt csak el és Saprak sikerült magához kaparintani a „Standard”-ot, a legjelentősebb flamand lapot, amelylyel pozíciója még jobban megszilárdult. Szavát nemcsak a kamarában lehetett hallani, de a lap hasábjain is. Már vezér volt. A flamand szélsőségek rajongtak érte, a vallonok gyűlölték, megvetették.

Egy napon a kamarában gyilkoserejű

támadást intézett a legnagyobb belga államférfi, a Nemzeti Bank elnöke: Van Zeeland ellen, akit élete végéig ellenfelének tartott. Támadása ismét felháborított mindenkit, mert igazságtalan volt és kegyetlen. Van Zeelandot személyében is támadta: céljait tüzte ki, hogy számúzi a belga közéletből. Ez nem sikerült, de Gustave Sap pénzügyminiszter lett. Kinevezésének napján Rene Hilaire, a „L'indépendance Belge“ nagynevű főszerkesztője a kamara folyosóján melléne szegte a kérdést:

— Gustave, hogyan merésztel elválni ezt a nehéz tárcát?

Mire Sap mosolyogva felelt:

— Ne tarts butának. Nem becsülöm túl képességeimet. Jól tudom, mit érek. De most már csak egy lépésnyire vagyok a miniszterelnökségtől.

Ebben azonban tévedett Sap. Nem lett premier, sőt még teljhatalmu pénzügyminiszter sem, mert Broqueville gróf, a miniszterelnök két „anyóst“ nevezett ki melléje: Van Zeelandot és Ingenblecket, egy vallon és egy flamand pénzügyi szakembert, akik ellenőrizték a „nagy támadó“ munkáját. Nehéz munka volt, amíg a grófnak sikerült meggyőznie Van Zeelandot, hogy a haza érdekében félre kell tennie minden szenvedélyi haragot, vállalnia kell a nehéz feladatot: megkötni Gustave kezét.

Sap rövidesen beadta lemondását és visszatért az ellenzéki padsorokba: támadni, gúnyolni.

Ujra elemében volt... Azt, hogy még két ízben miniszter lett, csak átmenetnek tekintette. Premier akart lenni, hogy megmutassa, mit tud. Ezt azonban elsősorban a parlament legnagyobb pártja, a hetvenöttagú kamarai csoporttal rendelkező szocialdemokrata párt mindig megakadályozta, mert sejtette, hogy a híres „antiszocialista“ — ő nevezte el így magát — a munkáspárt életére tört.

1937 márciusában, amikor Van Zeeland felvette az odadobott kesztyűt és kiált Degrelle ellen, Gustave Sap a parlamentben ismét megtámadta a miniszterelnököt, egykori „anyósát“. A képviselők nem akartak hinni fülüknek. Hihetetlennek tűnt, hogy a flamandok vezére a diktatúrát törő fiatal rexista vezér mellé áll s ellene fordul Van Zeelandnak, aki a demokráciát és liberalizmust védelmezi abban a hálátlan harcban, amelyet magasabb célok érdekében magarávallalt.

— Tehát ön Van Zeeland és Degrelle között az utóbbit választja? — kiáltott oda neki egy katolikus képviselő.

Dermedt csend lett. Sap kihuzta magát és visszakiabált:

— Igen! En Degrellet választom! A fiatal, keménykezü diktátor!

Degrelle csufosan megbukott. A Grande Placeon az örömmámorban uszó belga százezrek körülhordozták Degrelle szimbolikus koporsóját, majd diadaltáncot járva elégették.

Sap úgy érezte, hogy a Grande Placeon a világ egyik legszebb terén nemcsak a szélsőjobboldali vezér, hanem az ő karrierje is elhamvadt. Belátta, hogy a belga nép nem bír el semmiféle diktatúrát. Olyan életszükséglete a szabadság, a demokrácia, mint a levegő, a bifsztek és a mindennapi pohár sör, amely nélkül élni semmiképpen sem érdemes. Belgiumban nem lehet semmiféle parancsuralmi rendszert bevezetni. A nép kemény öklét mutatja mindenkinek, aki meg akarja csontítani ennek az ország jelmondatát: „Belgiumban mindent szabad, Belgiumban minden ember egyenlő!“

Már nem hangoztatta, hogy diktatúrát akar, kapcsolatait a rexizmussal megtámadta. Lapjában a flamand kulturális szabadságért küzdött. Saját hívei, akik szembe kerültek vele és a nagy harcban Van Zeeland mellé álltak, ismét visszazállingóztak táborába. 1939 szeptemberében, a

háboru kitérőse után tagja lett a koncentrációs kabinetnek. Mint gazdasági miniszter nem politizált. Mikor egy ízben intervjút kértem tőle a kamara folyosóján, összehuzta sűrű, szőke szemöldökét és halhalkan ezt mondta:

— Nem nyilatkozom, mert nem politizálok. Nem érdekel a politika, egyetlen gondom most a szénprobléma megoldása, hogy Belgium népe ne fázze. Irja meg, kedves kollégám, hogy Gustave Sap, a közgazdasági egyetem tanára és tárcájá-

nak ügyeivel foglalkozik, más semmi egyéb bel... .

Ez a nyilatkozat őszinte volt, de nem a valóságot fejezte ki, talán csak a vágyalmát Gustave Sapnak, aki miniszter létére nem állta meg, hogy lapjában, a Standaardban naponta oda ne szurjon egyet-egyét a kormányának.

Miniszterelnök akart lenni, talán diktátor, de nem lett belőle más, mint szakember. Ereje megtört a belga nép szabadság szeretéten és liberális nevelésén.

A Zsidó Távirati Iroda jelenti:

Amerika

Az amerikai zsidó kongresszus intézetet létesít a zsidó bekezelők kidolgozására

Dr. Stephen S. Wise, az amerikai zsidó kongresszus elnöke, közölte, hogy rövidesen intézetet létesítenek a zsidóság bekezelésének kidolgozására. Az intézet létesítése a kongresszus tanácsának határozata alapján történik. A zsidó világkongresszus is hasonló intézetet teremt. Mindkettő feladata lesz tanulmányozni az 1919-es békeszerződésben leegyeztetett kisebbségi jogokat, valamint azokat az okokat, amelyek a jogok érvényesítését megghiúsították. Végül e két intézet feladata lesz a zsidóságnak a békekonferencia elé terjesztendő követeléseit megfogalmazni. Az intézet tanácsában kiváló történészek és jogászok fognak együttműködni.

Dr. Nahum Goldmann, a zsidó világkongresszus adminisztratív bizottságának elnöke és a Jewish Agency népszövetségi megbízottja, Európába való visszatérése előtt kijelentette, hogy az argentinai zsidóság, amelyet meglátogatott, egymillió 250 ezer pezó felhozatalára vállalkozott. Ennek az összegnek a felét az európai háborus áldozatok segélyezésére, a másik felét pedig a palesztinai építómunkára fogják fordítani.

A BEVÁNDORLÓK HOZZAJÁRULNAK AZ AMERIKAI GAZDASÁGI ÉLET FEJLESZTÉSÉHEZ. Felix S. Cohen, neves ügyvéd és közgazdász, a belügyminisztérium Board of Appealjének tagja, a „Contemporary Jewish Record“ című lapban kifejti, hogy a bevándorlók hozzájárulnak az amerikai gazdasági élet fejlesztéséhez. A bevándorlók mezőgazdasági és ipari fogyasztók, ugyanakkor pedig új iparágak bevezetése által munkalehetőségeket teremtenek és emelik az amerikai életszínvonalat. Az amerikai gazdasági élet leküzdötte a válságot, mert új piacokat szerzett magának. Ezen új piacok megszerzése javarészt a bevándorlóknek köszönhető. A bevándorlók számának csökkenése veszélyeztetné a lakosság számának normális növekedését.

Anglia

ZSIDÓ-ELLENES LEGENDA A NEMET FEHÉR KÖNYVBEN. A német kormány által nemrégiben kiadott Fehér Könyv, amelyet a németek állítottak a varsói lengyel külügyminisztériumban talált dokumentumokból állítottak össze és amelyeket lengyel részről hamisítványoknak nyilvánítottak, gróf Potoczki washingtoni lengyel követnek egyik levelet tartalmazza, amely „bizonyítéka“ annak, hogy Potoczki „felhasználta az amerikai zsidók uralmát“ és az amerikai német-ellenes propagandát, hogy a lengyel kormányt Németország „megtámadására“ ösztönözze.

A ZSIDÓ VILÁG GYÁSZOLJA CYRUS ADLER HALALÁT. Dr. Cyrus Adlernek, az amerikai zsidóság kimagasló vezetőjének halála az egész világ zsidóságát mély gyászba borította. A Jewish Agency palesztinai végrehajtó bizottsága, az angol zsidók képviselő testülete és az angol zsidóság többi vezető testületei részvétlétáviratot küldöttek Adler özvegyének és leányának, valamint az amerikai zsidó kongresszusnak. Az angol rádió bementője méltatta Cyrus Adler személyiségét és kiemelte azt a szerepet, amelyet a jeruzsálemi panaszok fala körüli vizsoly elismítésében játszott. A Times és a többi angol lapok hosszabb nekrológokat közölnek Cyrus Adlerrel.

A francia főváros zsidó szervezetei és testületei az Alliance Israelite Universelle, az ICA, a HICEM, az európai Joint végrehajtó bizottsága, a zsidó világkongresszus szintén részvétlétet fejezték ki Adler özvegyének és az American Jewish Committee-nek.

Az Alliance táviratában többek között ezeket írja:

„Különös fájdalommal tölt el bennünket ennek a rendkívüli egyéniségnek az elvesztése a mai nehéz időkben, amidőn a zsidóságnak olyan nagy szüksége van vezérekre. Az Alliance büszke arra, hogy 1929 óta központi bizottsága tagjának mondhatta Cyrus Adlert. Az amerikai zsidósággal együtt gyászolja a megaláztatott és a kifosztottak e nemes védelmezőjének elvesztését.“

Az angol zsidók képviselőtestületének elnöke és a Cionista Világszervezet vezetőségének tagja, Brodetszki professzor részvétlétében így ír:

„Csak akit az enyémhez hasonlóan mély barátság fűzött Adlerhez érezheti azt a nagy irt, amelyet halálával maga után hagyott. Cyrus Adler nemcsak az amerikai zsidóság vezére, hanem a világ zsidóságának kimagasló alakja volt. Halála, különösen a mai időkben, fájdalmas.“

Cyrus Adler baráti kapcsolatok fűzték Roosevelttel köztársasági elnökhöz is. Amidőn 1939-ben Roosevelttel meghívta a Fehér Háza az összes felekezetek képviselőit, hogy tárgyalja velük a világbekezelés kérdését, a zsidóságot Cyrus Adler képviselte. Hatvanötödik születésnapja alkalmával Roosevelttel írásban fejezte ki jókívánságát Adlernek és többek között ezeket írta: „Az ön élete gazdag volt hasznos és férfias cselekedetekben.“

Cyrus Adler nem volt cionista, de mindenkor a palesztinai építómunka legőszintébb és legodaadóbb barátai közé tartozott. Kétszer is meglátogatta Palesztinát és hosszabb időt töltött úgy a héber egyetem tanárai és diákjai, mint a telepek között. 1930-ban tervet dolgozott ki a jeruzsálemi panaszok fala körül felmerült arab-zsidó vizsoly elismítésére. A tervet a Jewish Agency is magáévá tette és a Népszövetség hosszasan tárgyalások után e terv alapján rendezte ezt a sok összetűzésre okot szolgáltatató problémát.

Cyrus Adler határozottan ellenezte a Peel-bizottság javaslatát az ország felosztására vonatkozóan, de ugyanakkor óva intette a zsidóságot a hangos demonstrációtól. Felosztotta a zsidó népet, hogy minden rendelkezésre álló erővel, de az erőszak kizárásával, harcoljon a felosztás terve ellen.

UJABB SZABAD ZSINAGOGÁT ÉPÍTENEK NEWYORKBAN. Stephen Wise hatvanhatodik születésnapja és 45 éves rabbinikus működésének jubileuma alkalmával Stephen Wise hitközsége elhatározta, hogy 500 ezer dollár költségvetéssel nevére egy második szabad zsinagógát építtet Newyorkban. Az új zsinagógának 1250 ülőhelye lesz. Az alapkövetel, ünnepélyes keretek között, júniusban fog megtörténni.

Svájc

BETILTOTTAK HÁROM HÓNAPRA EGY SVÁJCI ANTISZEMITA LAPOT. A svájci katonai hatóságok három hónapra betiltották a „Le Pilori“ francia nyelven megjelenő antiszemita lapot, németbarát és ezzel a semlegességet megsértő magatartásáért. A „Le Pilori“ a háboru kitérőse óta féktelen antiszemita agitációt fejt ki és azt a felfogást képviseli, hogy a háboru kitérőseért egyedül a zsidók a felelősek.

A ZSIDÓ DIÁKOK VILÁGSZÖVETSÉGE NEK TEVÉKENYSÉGE A HÁBORU ALATT. A zsidó diákok világszövetsége, az európai helyzetre való tekintettel, a szövetség amerikai csoportját bízta meg az ügyek vezetésével, de ugyanakkor ideiglenes irodát létesített Genfben, amely a háboru ideje alatt a Lengyelországban és a többi országokban nyomorgó zsidó diákok ezreinek segélyezését

Ellenfelei is megrendülten állnak koporsója előtt, mert „les plusmauvais caractère du Parlement“, a kegyetlen, kiméletlen Gustave Sap harcos, tehetséges ember volt. Hideg fanatizmusa, szúrós, szürke szemé hiányozni fog a kamarából, amelyben annyi támadás érte, ahol annyian gyűlöltek, s talán egy kicsit tisztelték is regényfigurának beillő alakját.

Élete, csalódásai nagy tanulsággal szolgálnak, nemcsak Belgiumban.

A Paul Gugenheim professzor aktív együttműködése alatt létesített iroda a következő feladatokat tűzte ki maga elé: A kapcsolatok visszaállítását a szövetség különböző országokbeli csoportjaival; a háboru által sujtott diákság helyzetének alapos tanulmányozását, e diákok és anyagi segélyezésének tanulmányozását, a zsidó diákok érdekeinek képviselőletét a nemzetközi diákszervezeteken belül.

A nemzetközi diákszegélyezés szervezete, párizsi ülése után, amelyen a zsidó diákságot Martin Wischnitzer képviselte, egy delegátust küldött a semleges országokba, hogy ott a menekült diákok helyzetét tanulmányozza.

Litvánia

JAVULT A „GERER“ REBBE EGÉSZSÉGI ÁLLAPOTA. Vilnai jelentés szerint Ábrahám Mordecháj Alter gurja kalvarjai főrabbi, aki a chaszidok világában a „gerer“ rebbe néven igen nagy népszerűségnek örvend, két héttel ezelőtt súlyosan megbetegedett. Hívei már lemondottak életéről. Ujabb jelentések szerint állapota annyira javult, hogy biznak a rabbi mielőbbi felgyógyulásában.

A LITVÁNIAI ZSIDÓSÁG ATRETEGÉSÉSE ÉS A VILNA KÖRNYÉKI FÖLDREFORM. Az „Ort Economic Bulletin“-ben Jakob Lestsinszki, az ismert zsidó közgazdász, a Vilna-környéki földreformmal foglalkozva, javasolja, hogy a litván zsidóság kérjen a kormánytól jelentősebb földbirtokokat a zsidó mezőgazdasági iskolák és kiképzőtelepek létesítésére, hogy úgy a régi litvániai, mint a Vilna-környéki zsidók megfelelő mezőgazdasági kiképzésben részesülhessenek.

Dél-Afrika

NAGYSZAMBAN VESZNEK RESZT A ZSIDÓK A DELAFRIKAI HADSEREGBEN. A zsidó frontharcosok délafrikai ligájának évi közgyűlésén leegyezték, hogy a zsidók nagy lelkesedéssel tettek eleget a kormány ama fejlesztésének, hogy katonai szolgáltatást nyújtsanak. Az egyik ezred legénységének 48 százalékát zsidók teszik ki. A közgyűlés elhatározta, hogy tovább folytatja a sorozási kampányt, amíg „minden katonai szolgáltatásra alkalmas zsidó belép a hadseregbe.“ Eredményes tevékenységéért a ligát Smuts tábornok-miniszterelnök, C. Gross vezérőrnagy és Armstrongs ezredes üdvözölték.

Mexikó

A MEXIKÓI ZSIDÓK ÖTSZÁZ PALESZTINAI BEVÁNDORLÓ HAJÓJEGYÉT FEDEZIK. A mexikói zsidók elhatározták, hogy akciót indítanak ötszáz palesztinai bevándorló hajójegyének fedezésére. Az akció első napján 27 ezer pezót gyűjtöttek össze, ami ötven hajójegy árát fedezi. Az akció igen nagy népszerűségnek örvend a mexikói zsidóság körében.

India

DR. IMANUEL OLSCHWANGER, AZ INDIAI ZSIDÓSÁGRÓL. Imanuel Olschwanger dr., a Keren Hajjeszod ismert propagandistája, aki a cionista építőalap érdekében betartotta a világ szinte összes országait és jelenleg a Keren Hajjeszod romániai kampányát irányítja, a román fővárosban előadást tartott „Zsidók Indiában“ címmel, amelyben többek között kifejtette, hogy a Beni Israel néven ismert 700 ezer indiai zsidó él ott, akik azonban távoztartják magukat a zsidóktól. A zsidóktól zsidóknak igen élénk vallásos életet élnek. Ezek az emberek Palesztina jövődjé fejlődésében is jelentős szerepet játszhatnak. Előadásában Olschwanger ellenezte azt a törekvést, amely Palesztinának kizárólagos európai jellegét kíván adni.

Weiss Siegfried
kalap, uridivat üzletét áthelyezte
Piafa Mihai Viteazul 6. sz. alá
Rabbinische und Bieherhüte in schönster Auswahl.
„Casă Pălărilor“

Nem van. Ha Ez a szél lepedő, ké szélén a A Svanet cibál a s kőből. A fogó s teszi ezt verődve s sódzozor i —Odessa Szovjet szovjet-vi hogy „ amit csal A küllő görög vá a hőféhé tájék zó kabinban. bácska, a lepedő; k asztal, k butorzatot osztálya, sonló a b medik os butorzat. Ez volt kívül há Most őt képviselő török n örmény k Lassan napfénybe kedvel, é rózzal, é és az els kötényes után a há megafonon játszik, m tagadhata meleg alt a divatos azonban o orosz nő: kere has orosz nő: nagyszerű énekel. dallamból tétlenül a hölgy sze Az utaz ezeket a hogy Szt énekelnek éjszakaró ben össze A bőség mu hajós vételével tánctermé terem ab így itt sé hessem ő dain nyár a terem k tőség: eg egy stewa megállapí személyze re vetköz székekben kön ünne pincérek, lányok. A nyes, fe egymásho figyel. It mert egy derült, p után, egy cig beszé Egyáltalá belül hat colt homi rajtuk, h közben je Mialatt folyik, az nak. Ba radt ügy és Engel olvassa é Fogva a folyt a s A kérdés beszépet Csakug

Szovjet hajón a Dardanellákon át

Irta: Pálóczi Horváth György

Márványtenger, április

Nem véletlen, hogy a zászlónak két neve van. Ha mozdulatlanul lát az uccán: zászló. Ez a szelben táncoló hatalmas vörös zászló, közepén a sarlóval, kalapáccsal, felső szélén a szovjetszavakkal: csakugyan lobogó. A Svanetia U. S. S. R. luxushajón két lobogót cábál a szél, amikor kifutunk a pirusi kikötőből. A két lobogó és a megafonokból harangozó szovjet-induló színpadias eseményé teszi ezt a kifutást. Pirus népe csodülletkébe verődve szemléli az orosz gőzöst, amely másodszor indul el az Athén—Iszambul—Várna—Odessza utvonala.

Szovjet területen vagyok most, miniatűr szovjet-világban, azzal az eltökéltséggel, hogy „mindent” megnézzek és meghallok, amit csak egyáltalában lehet.

A különlegesen alapos és hosszadalmas görög vámvizsgálat után a hordár felstett a főhéher hátezer tonnás hajóra, gyorsan tájékozódott és elhelyezte csomagjait a kabinban. A kabin tölgyfaburor, tágas szobácska, az ágyon makulátlanul tiszta, finom lepedő; kis plüshuzatu hencser, tölgyfa íróasztal, karosszék és szekrény egészíti ki a bútort. Ez a szovjet luxuszószószó első osztálya, a második osztályú kabinoknak hasonló a berendezésük, de kétgyáros. A harmadik osztályon négygyáros kabinok, puhafabútorzat.

Ez volna tehát a Svanetia. Rakományán kívül háromszázötven utast tud szállítani. Most öt utasa van: egy lett kereskedővel képviseljük az első osztályt, a második két török nő utazik, a harmadikon lejtészemű örmény kislány ögyegy egyedül.

Lasas elmarad a pirusi öből. A délutáni napfényben együtt sütkérezünk a lett kereskedővel, öt-hat kezelésiást viselő matrózzal, ingujjas, szakállas „stewardokkal” és az első osztály jóvialis, kövér, papucos, kötényes takarítónőjével. A szovjet induló után a hajógramofon, amelynek hangját a megafonok felerősítik, még néhány indulót játszik, majd sor kerül egy érzelmesebb, de tagadhatatlanul fülbemászó dalra, amelyet meleg althangu nő énekel. Nos, gondolom, ez a divatos orosz „sláger”. A lett kereskedő azonban lefordítja a szöveget. Az érzelmős orosz nótának és az angol valcernek keveréke hasonló dallamra a kellemes hangú orosz nő: Vorosilov tábornagy hősiességéről, nagyszerű férfiúi és katonai tulajdonságairól énekel. Aki nem érti a szöveget, annak a dallamból és az énekesnő ellágyulásából feltétlenül arra kell következtetnie, hogy az ifjú hölgy szerelmes Vorosilovba.

Az utazás folyamán megszokja az ember ezeket a dalokat; nem lepődik meg többé, hogy Sztalinról, Molotovról, Kalininról ugy énekelnek, mint másutt a tavaszról, a május-éjszakáról vagy a vállakról, amelyek „csendben összeértek”.

Gyűlés a tanceteremben

A bőséges uzsonna után a tekintélyes számú hajószemélyzet — néhány ügyeletes kivételével — a második osztály szép és tágas tanceteremben tart ülést vagy gyűlést. A tanceterem ablakai a középső fedélzetre nyílnak, így itt sétálok körbe-körbe, hogy megfigyelhessem őket. A tanceterem berendezése mondán nyári bárra emlékeztet. A bárpult előtt, a terem közepén, kis asztal mellett ül a vezetőség: egy fűtő, egy matrós és gondolom: egy steward. A rangokat nem nagyon lehet megállapítani, mert amint kifutottunk, a személyzet nagyrésze ingujjra vagy szvetterre vetkőzött. Körül, a nádfonatu karosszékekben jegyzetel és ceruzával a térdükön ülnek a tiszték, a mérnökök, a fűtők, pincérek, takarítónők, szakácsok, mosogató-lányok. Az egyik negyvenöt év körüli köté-nyes, fejkenős takarító nő kéjesen dörzsöli egymáshoz papucos lábait s közben feszülten figyel. Itt ugylátszik mindenki szóhoz jut, mert egy köpöcs fiatalember — később kiderült, hogy ő a pártmegbizott — előadása után, egymásután felemelkednek és 3—5 per- cig beszélnek. Figyelem a beszélők arcát. Egyáltalában nem zavarja őket, hogy körül- belül hatvan szempár függ rajtuk; összerán- colt homlokkal, akadozva beszélnek. Látszik rajtuk, hogy hangosan gondolkodnak. A többi közben jegyez.

Mialatt a gyűlés (vagy szeminárium?) folyik, az ügyeltesek dolgoznak vagy tanul- nak. Bajszos overallos „stewardom” ma- radt ügyeletesnek az első osztályon. Ő Marx és Engels Amerikáról írott közös könyvét olvassa és fűzetébe néha jegyzeteket ír. Hogy a második osztályú tanceteremben miről folyt a szó: az ut végéig sem tudtam meg. A kérdésre a válasz mindig: „Mi szoktunk beszélgetni és együtt tanulni”.

Csakugyan, naponta gyűléseknek s tekintve

hogy mostanában oly kevés az utas, az U. S. S. R. Svanetia inkább valami uszó po- litikai szemináriumra, vagy kiránduló-egye- temre emlékeztet, mint utasszállító tenger- járó hajóra.

Közben kijutunk a Dór csatornából, mögöt- tünk marad Andros és Euboea. A távolban feltűnik egy angol hajó. Lett utitársam kissé ideges, mert a külseje tipikusan poros, az orosz és a letten kívül pedig csak töröl metszett berlini dialektussal beszél. „Es ist nicht ganz einfach”, magyarázza: ha az angolok gyanut fognak, könnyen leszál- litják. Igazi németek aztán egyáltalában nem utazhatnak a tengeren. „Milyen furcsa” — mondja „Görögországban, Törökországban repülőgépen, vagy vonaton nyugodtan utaz- hatnak a németek, de a görög, vagy török partok szomszédságában már háboru van számukra. És a tenger az angoloké!”

De az angol hajó nem jön közelebb. Ugy- látszik, mégsem vizsgálják át minden hajót. A multkor a Beirut—Athén—Iszambul—Con- stanța utvonalon járó Transilvania nevű ro- mán luxuszószószó átkutatták.

Vacsora

A pincér vacsorázní hiv. Kettesben ülünk a ragyogó és nagy étteremben. Az esti étlap: 1. Orosz vegyes előétel, amely áll kaviárból, paprikásgombából, tejeles retek-salátából és apró sózott halakból. 2. Husleves tüdőtás- kával. 3. Angol bélszín francia burgonyával. 4. Vargabéles-szerű orosz tejeles sütemény. 5. Gyümölcs (banán, narancs, alma), sajt és Odesszában gyártott apró töltöttcsokoládé. 6. Orosz tea.

Vacsora közben a rádió újra romantikus orosz dalt hoz.

— Valaki ugylátszik megint beleszeretett valamelyik politikusbá — jegyzi meg lett utitársam.

A pincér, nagydarab, kedves szöke ember,

annyit kínál, mint a legbuzgóbb háziga. Amint meglátta, mennyire izlik a kaviár, ujjad adagot hozott s másnap délben tányé- rom előtt már annyi kaviár állt, hogy oda- haza kétszáz szendvicse is elég volna.

Mennyi a ráfizetés?

Utitársam vacsorautáni cigarettázás köz- ben azt számígtatja, hogy mennyi lehet a rá- fizetés egy ilyen uton. Öt utas jegyára arra sem elég, hogy a gépek kenésére használt nehézsúlyú megvegyék rajta. Minden kikötő- ben tekintélyes összeget emészt fel a kikötési, révkalauzi, ki- és bevontatási díj.

— Igazi kereskedőnek — mondja — való- ságos testi kin, hogy egy ilyen remek, nagy hajó utasok nélkül közlekedik egy ilyen fon- tos utvonalon.

Most tüzetesen megnézzük az első osztályt is. A tanceterem: beillene kisebb fajta mulató- nak. A dohányzó vörös bőrfotójei konzerva- tív klubra emlékeztetnek s csak Sztalin, Le- nin, Molotov, Kalinin hatalmas képmásai emlékeztetnek arra, hol vagyunk. A hajó- könyvtárban oroszul, angolul, franciául és németül öt-hatszáz kötet. Valamennyi politika- i és társadalomtudományi könyv. Marx, Lenin, Engels, Sztalin művel. Sztalin beszé- dei díszes kötetben a legfeltűnőbb helyen. A könyvszekrény mellett a falon: terjedelmes Sztalin-idézet és újabb Sztalin-kép. Az olvasóasztalkákon moszkvai, angol, német és francia hetilapok és a hatszázézer lelket számláló volgai német köztársaság egyik napilapjának több példánya.

Kikötünk Mytilénében, késő éjjel és indu- lunk tovább a Dardanellák és Iszambul felé. Stewardom megígéri, hogy felkelt, amint a Dardanellákhoz érünk.

A Dardanellákon

Sajnos, tulságosan lelkiismeretesen tartotta be a szavát, mert még alig látszott a távol- ban Sidd el Bahr és Kum Kalest a Dardanellák bejáratának két oldalán, már kizavart a fedélzetre. Ahogy közeledünk a híres tenger- szoros bejáratához, mintha öbölbe tartanánk. Sidd el Bahról most a hajóhoz siet egy kis motoros, vörös, félholdas zászlója jelzi, hogy török. Két tiszt, két vámtiszt és a rév- kalauz jön a fedélzetre.

Abydosnál a híres szoros beszűkül, folya- m- szerűvé válik. De ennek a folyamnak egyik parja: Európa, a másik: Ázsia. Hogy ez a

„Hellespontos” mennyire kényre-kedvre ki- szolgáltatja a törököknek a mediterrán és a feketetengeri vizek közti hajózást: azt csak az érti igazán, aki itt áthalad. Szűk partok között halad a tengerszoros. Egy akna- rakó hajó másfélóra alatt teljesen elzárhatja, nem szólván a partvédő útegekről, amelyek védett hegyoldali pozíciójuktól a legkisebb csónakot is kényelmesen eitalálhatják.

A Dardanellák szorosa most felüőnen üres. Egész napi hajózásunk alatt sem itt, sem a Márvány tengeren, amely ez esetben csakugyan márványszerű mozdulatlanságban tündökölt: egyetlen hajót sem láttunk.

Gallipoli, Rodostó, Iszambul

Gallipoli nevezetes városa csak körvona- lakban látszik a távolban. A mult világhábo- ruban az anzakok, az ausztráliai és újzélandi csapatok, itt aratták véres partraszállási diadalukat. Az anzakok most is itt vannak a „szomszédban”, „valahol Transzjordániában”, de ezuttal kényelmes luxuszószószókról száll- tak nyugodtan partra.

Néhány perc még és a Svanetia kijut a Márvány tengerre. Itt már nem bánom, hogy Rodostót csak sejtjen tudom a láthatár perem- mén, mert ugylis ideutazom néhány nap mulva.

Délelőtt: csendes utazás a Márvány tenger- en. A személyzet tanul és szónokol. Óriási ebéd, aztán már csomagolni kell és felsietni a fedélzetre a világ egyik legkülönlegesebb látványa kedvéért. Az enyhén boros alko- nyatban apró aranylángok merednek a leve- gőbe: Bizánc—Konstantinápoly—Iszambul mecsetei. A víz megélnkül, hajók tülkönek és bömbölnek, kis propellerek, motorosok, ionmán pöfögő halászhajók, vitorlások né- pesítik be a vizet.

Balkézfélől látszik az Aja Sophia és a Nagyszeráj, szemben Galata és Péra házren- getege, jobbra pedig Ázsia: Uskúdar és Hai- dar Pascha, a Taurus-expressz nevezetes végállomása. Még öt perc és szemben az Aranyiszarv bejáratával kikötünk.

A hajó megafon szovjetindulót játszik, de Iszambul, Galata, Beyoglu, Péra, Uskúdar tulharsogja. Az egyik mecset tornyában apró fekete alak hajlong Mekka felé, egy motor- csónok vijjogva teremt utat magának a csónakrengetegben és én ötven buzgó török hordár segítségével szovjetterületről török földre lépek.

Orgonabugás közepette avatták fel a Koral templom új rabbiját dr. M. A. Halevyt

Safran országos főrabbi avató beszéde

Bucuresti, április 19. A bukaresti Koral templom fényárban uszik, orgonabugás és kórus éneke tölti meg a nagy zsinagóga pompás hajóját. A tribünök két emeletén és a földszinti ülőhelyeken a fővárosi zsi- dóság színe-java.

Pontosan fél 11 órakor az aranyozott tóraszekrény szikrázóan ragyog és ezer gyertyafény ontja a világosságot. A temp- iom nehéz szárnyasajtója feltáru s mi- alatt a kórus orgonakísérettel a „Baruch habat” s a „Ze hajom” Zsoltárt éneklí, fé- nyes menetben lép az ünneplő zsinagógá- ba dr. M. A. Halevy, akit ma avatnak a Koral templom rabbijává.

A hitközség előljárói felvezetik az új főpapot a Tórához, amelynek aranyozott ajtói feltáruznak és dr. Halevy először mondja el imáját a Királyért és az ország népéért.

Ruvinszki főkantor „Uvnuhu jomárt” intonálja, majd „miseberacht” mond az ujjonnan felkent rabbiért, a hitközség el- nökéért és a hitközség tagjaiért.

A kórus a 133-ik zsoltárt, „Hine matov- vat” éneklí, majd a „halál zengő szölamai” után az ünnepi beszédek következnek.

Dr. Niemirower halála után

A boldog emlékeztető dr. Niemirower helyébe új főpap lépett, egyike az ókirály- ságbeli zsidóság nagyfelkészültségű szel- lemi vezetőinek.

Niemirower dr. halála után, az eddigi tradícióktól eltérően, különválasztották egymástól az ókirályságbeli hitközségek egyesületének főrabbiágát, valamint a zsidó felekezet szenátusi képviselőt — amelynek betöltésére tudvalevőleg dr. Alexander Safrant választották meg — és a Koral templom főpapi tisztségét, melyet ezideig egy és ugyanazon személy töltött be.

E három nagyfontosságú tisztségen ki- vül azonban az elhunyt dr. Niemirower egy személyben volt Bukarest garnizonjá- nak katona-rabbija, a cionista szervezet

elnöke, a legfelsőbb cionista tanács elnö- ke, a menekültügyi bizottság elnöke, a kul- tuszminisztérium tanácsosa és a rabbi- vizsgáztató bizottság tagja, a bukaresti rabbi szeminárium alapító-vezetője és szá- mos más zsidó társadalmi, szociális, kul- túrális, politikai és jótékony célú intéz- mény vezetője és elnöke. Embertelenti fel- adatokat vállalt magára. Sirköszvényen, vagy esküvőn celebrálta az istentisztele- tet, jelen kellett lennie a Szenátus ülésén, ahol esetleg a középiszkolai oktatás reform jának vitájánál szólalt fel, majd a cionista kongresszusra sietett elnökölni, Keren Kajemeth mitingre megnyitóbeszédet tar- tani, onnan a hitközséghez adminisztrá- ciós ügyeket intézni, leveleket aláírni, az- tán temetésre hívták, otthon a menekül- tek és a szegények vártak rá, telefonon hívták a miniszterhez, majd a moldvai rabbi delegációját fogadta. És emellett hajóra ült és Jeruzsálembe ment, hogy nagyobb certifikát-kvótát verekedjen ki a romániai zsidóság részére.

Csak péntek estétől szombat estig volt nyugalma, amikor végre legelső hivatását nyugodtan tejesíthette — mint a Koral templom főrabija.

Egy méltó utód

Dr. Halevynek, az új főrabbinak meg lesz a lehetősége, hogy több időt szentel- hessen ennek a hivatásnak és dr. Niemirowernek — akit Halevy mesterének tekint s akit már életében szekundált — méltó utóda lesz.

Dr. M. A. Halevy 1900-ban Piatra Neam- ton, papi családból született. Az elemi iskolában, középiszkoláit, majd a rabbi-ké- pzet Buhusan végezte el. Ekkor Párizsba ment, ahol letette az érettségit, diplomát szerzett a párizsi bölcsészeti és irodalmi fakultáson, majd elvégezte az Ecole Pra- tique des Hautes Etudes-t, az arheológiai intézet kurzusait, az Ecole de Louvre-t 1924-ben megkapta a párizsi rabbiszemi-

nárium diplomáját, 1925-ben pedig a Sor- bonne irodalmi doktorátusát.

Már mint diák tanulmányozta a francia- országi középkori zsidó talmud komenta- torokat, különösen Rasit, doktorátusi tézi- sét Mózes életéről írta. Visszatérve Romá- niába, komoly tanulmányokat írt a romá- ni zsidóság történetéről. Két francia ki- tüntetésnek és a román „Meritul Cultu- ral”-nak birtokosa.

Avatóbeszéd

„Amikor zsolttárgengés közepette beip- tél Istennek eme szent házába — mondot- ta avatóbeszédében dr. Alexander Safran szenátor, az ókirályságbeli hitközségek országos főrabija — kép jelenik meg előttem: midőn a nagy főpap felkészült, hogy a Szentélybe lépjen megjelentek előt- te a község vénei és így szóltak hozzá: „Vigyázz, hogyan lépsz az Ur elé és vess le magadról mindent, ami földi gyaroltság, mert — mondták — könnyes szemekkel — a mi községünk rád bizza most magát — es ezzel visszavonultak.

Ekkor a főpap arcát szántották végig a könnyek és így lépett be Izrael Szenté- lyébe.

... Így lépsz most be te is, dr. Halevy, ebbe a tempomba... A község tagjai itt állanak előtted és rád bizzák a lelküket, hogy a hit erejét oltsd belé, gyamoltsd és kiegyensúlyozd a lelküket, imádkozz Királyunk dicsőségéért és országunk bol- dogságáért. Szállj lelkednek mélysegeibe, hogy nyugalmat lopjál a mi szívünkbe, vezess bennünket a Tóra Biroalmába, hogy megtaláljuk önmagunkat, mert igaz bol- dogságot csak önmagunk megtalálásának pillanatában érezzük. Mert az embernek talán semmi nem oly idegen, mint saját lelke. A te szereped, a te missziód lesz visszavezetni hivedet saját énjük tiszta- ságához.

A nép is Mózeshez jött lelki táplálék- ért.

Most hozzád jön a te néped. És tudom, hogy nem fognak csalatkozni benned...“

Halevy az új rabbi remegő szavakkal válaszol, „Sehijonut...“ mond és arcát könnyek lepik el... Áldott legyen az Ur, aki megadta nekem, hogy Elébe lépjek, ezen a napon...“

Az orgonaszó a „haleluját” bugják. Hátszegi Ernő.

HIREK

Hozomány

Pénteki klienseink között volt egy öreg szakállas zsidó, akit az egyszerűség kedvéért nevezünk Ben Jichaknak. Ahogy az Isten megadta a pénket, Ben Jichak öreg lábával feltotyogott a harmadik emeletre, szerényen becsengetett és a két lejtő sűrű jiddis áldások kíséretében mellényzsebébe csuszította. Kedves öreg bácsi volt Ben Jichak, nem annyira a két lejtő, mint inkább jó szívből egyszer sem mulasztotta el egészségi állapotunk felől kérdezősködni és mint aki elválaszthatatlanul a házukhoz tartozik, legközelebbi péntekig minden jót kívánt.

Egyszer azonban Ben Jichak elmaradt. Elmult egy péntek, még egy, sőt már hónapokat számláltunk az elfutott péntekkel és Ben Jichak nem jelentkezett. Annyira feltűnt az áldást osztogató öreg Ben Jichak hiánya, hogy kollégáitól aggódva érdeklődtünk sorsa felől. Csak vállukat huzogatták. Talán örültek, hogy az egyik konkurenstől megszabadultak.

Ebben a rossz világban azonban nem nélkülözhet az ember jókívánságokat. Hát még, ha olyan sűrű áldás formájában jelentkezik, mint ahogyan Ben Jichak osztogatta. És mindössze két lejtő.

Egy napon, alig akartam hinni a szememnek, szembe jött velem az uccán Ben Jichak. Lassan totyogott szegényke, nyilván több emeletet mászott meg aznap. Nagyon megörültünk egymásnak és mint régen nem látott barátok érdeklődtünk kedves egészségünk helyzete felől. Kezet nem fogtunk, sajnos, mert Ben Jichak vallásos, jámbor ember, nőkket nem foghat kezét.

— Ben Jichak — kérdeztem aggódva — mi történt? Talán csak nem volt beteg, hogy olyan régen nem láttuk?

Ben Jichak, szelíd mosollyal, egy főpomp méltóságát teljes mozdulatával végigsimított öszbevegyült hosszú szakállán.

— Nem, beteg nem voltam — mondta enyhe jiddis hangsúllyal.

— Hát akkor miért került el bennünket? Persze, magas az emelet, na majd elintézem a házmesterrel, hogy liften jöjessen fel.

Ben Jichak ismét szelíden elmosolyodott, olyan mosollyal, mint ahogyan a tapasztalt bölcs mosolyogja meg a járhatlan fiatal okoskodását.

— Párjehentem a lányom — válaszolta egyszerűen.

— És mert látta, hogy „am haarec“ fejémmel nem értem a kettő közötti összefüggést, kedvesen hozzátette: — Azt az uccát hozományul adtam a vejemnek.

Hát ezért maradt el tőlünk Ben Jichak. (H. E.)

— Istentisztelet. A Regele Ferdinand uti nagytemplomban a peszachi istentiszteletek rendje: Április hó 22-én és 23-án, hétfőn és kedden az esti ima 7¼ órakor kezdődik. Április 23-án és 24-én, kedden és szerdán a reggeli ima 8 órakor kezdődik. Április 23-án és 24-én, kedden és szerdán a muszaf ima d. e. 10 órakor kezdődik. Szijum ünnepe (az elsőszülötteknek) április 22-én, hétfőn reggel ¼8 órakor. Az ünnep utolsó napjainak imarendjét annakidején közölni fogjuk.

— A CONCORDIA KLUB TAGJAINAK FIGYELMÉBE. A Concordia klub ezután értesíti tagjait, hogy helyiségét ideiglenesen az Unió ucca 10. szám alá, a Fábian cukrászda fölé, az emeletre helyezte. Telefon 10-13.

— Miért drágulnak a cipőárak? Bucurestiből jelentik: A szenátus tegnap ülésén Ion P. Ioan szenátor interpellációt terjesztett elő a nyersbőr vásárló hivatal működésének és a mezőgazdaságnak, valamint az állattenyésztésnek viszonyáról. Ion P. Ioan szenátor adatokkal bizonyította, hogy a kérdéses társaság miként üzérkedik a nyersbőrökkel, minek következtében a cipőárak jelentékeny mértékben megrágtak. Angelescu miniszter válaszában közölte, hogy megteszi a szükséges intézkedéseket.

Egyetemi tanárok

által megállapítva biztos hatású a Koser sel Peszach

„Bixadi“ víz

amely a gyomor-, bél-, epe-, hólyag- és a gyomorégési fájdalmak ellen a legjobb, mert fogyasztása enyhén, biztosan és mindig kellemesen hat. Kapható mindenütt.

Tavaszi szövetujdonságok

nagy választékban

Weinberger Radu szövetüzletében

CLUJ, Calea Regele Ferdinand 23.

— A cluji zsidó katonák peszachja. Glasner Akiba, az ortodox zsidó hitközség és dr. Weinberger Mózes, a kongresszusi hitközség főrabbija az illetékes magas katonai hatóságoknál történt intervenciója nyomán a cluji helyőrség zsidó katonáit a peszachi ünnepekre szabadsággal látta. A szabadság hétfőn kezdődik és hat napig tart. Akik a szabadságot katonák közül a városban maradnak, az ortodox hitközség népkonyháján étkezhetnek rituális módon. Népkonyha-jegyek válthatók a hitközség titkári hivatalában.

— Letartóztattak egy volt török minisztert, mert éles hangon bírálta a török kormány külpolitikáját. Isztambulból jelentik: Sirri Beloglu volt gazdasági minisztert és képviselőt csütörtökön letartóztatták, mert egyik nyilatkozásában erős hangon bírálta a török kormány politikáját, különösen pedig a Törökország, Anglia és Franciaország között kötött kölcsönös segélynyújtási egyezményt. Nyilatkozatát a képviselőnek, előkelő személyiségeknek küldte meg és több tábornoknak is. A letartóztatott miniszter fölött a katonai bíróság fog ítélni. Letartóztatásával kapcsolatban a lapok azt írják, hogy a gazdasági miniszter több látogatást tett Német- és Oroszországban.

— Eljegyzés. Friedmann Magda és Weinberger Vilmos, Cluj, jegyesek. (Minden külön értesítés helyett.)

— Házasság. Weiss Margit Cluj és Grün László Oradea f. hó 18-án tartották Bucurestiben esküvőjüket. (Minden külön értesítés helyett.)

— ROMÁN HUSVÉT HARMADIK NAPJÁN: KEDDEN ESTE LESZ A „PARADIES KISASSZONY“ ORADEAI BEMUTATÓJA. Salamon László és Kornis Ottó nagyszerű színművének, a „Paradies kisasszony“-nak április hó 30-án, kedden este lesz a nagyváradi színházban a bemutatója. A darab főszerepét, Paradies kisasszonyt, Bárdi Teréz játssza, míg a többi szerepeket Kun Edith, Katona Böske, Sándor Ica, Jenei Jenő, Homm Pál, Végh József, Szabadkay János. A darab bemutatójára a próbák már teljes lendülettel folynak és a bemutatás előrelátólag nagy sikert fog aratni. A nagyváradi színházlátogató közönség körében máris nagy az érdeklődés a kitűnő erdélyi dráma bemutatója iránt, amelyen a szerzők is jelen lesznek. A sikert nemcsak a darab érdekfeszítő meséje, költői szépségeiben gazdag nyelvezete biztosítja, hanem a rendezés gondossága és eredetisége is. A bemutatóra a Szabadkay-társulat a legnagyobb odaadással és lelkesedéssel készül.

A transilvaniaiak találkozó helye

Hoffmann ort. étterme

BUDAPEST,

VI. ker. Réval u. 4. Andrassy ut sarok.

— Meghalt Schratt Katalin. Schratt Katalin, a Burgtheater nyugalmazott drámai művésznője, szerdán éjszaka 87 éves korában meghalt. Vele sirba száll az egykori osztrák-magyar monarchia fénykorának egyik legérdekesebb személye. Schratt Katalin volt I. Ferenc József császár és király legbensőbb, legmeghittebb barátja, aki az uralkodó mellett állott a legsúlyosabb sorscsapások közepette is. Számos cikk és regény tárgyalta I. Ferenc József és Schratt Katalin barátságát. Ezzel szemben gróf Corti, aki Erzsébet császárné és királyné főudvarmestere volt, emlékiratában azt írja, hogy maga Erzsébet volt az, aki észrevette, hogy a császárt érdeklő a Burgtheater művésznője és ő igyekezett az udvar körébe vonni a tehetséges művésznőt, aki felderítette a császár és király nyomott kedélyét. Corti megcáfolja azt, hogy szerelem lett volna az uralkodó és a művésznő között. Szerinte nem volt a köztük lévő viszony más, mint őszinte, egymással, bensős barátság. Ez I. Ferenc József haláláig tartott. Naponta találkoztak egymással és megvitatták a napi eseményeket. Schratt Katalinnak nagy szerepe volt a magyar belpolitikai életben is, mert I. Ferenc Józsefre gyakorolt befolyását több ízben kedvezően használta fel a Bécs és Budapest közötti ellentétek elsimítására. A Burgtheater egykor ünnepeit művésznője 1918 után szerény viszonyok között, teljes visszavonultságban élt.

A nyári záróra

Cluj, április 19. Az április 15-ikével életbe lépett nyári záróra részletes szabályozásával kapcsolatosan a cluji kvesztura a következő hivatalos közleményt adta ki:

Az üzletek délelőtt 8—13, délután 16—19 óra között tartanak nyitva, szombatot kivéve, midőn este 20 órakor zárnak.

A Mihai Viteazul téri ruházati cikkeket árusító üzletek, sátrak és bazárok délután 15 órakor nyithatnak, de a fizetéses személyzet csak 16 órakor lép munkába.

A husvétii ünnepeket megelőző három napon az esti zárás 20 órakor történik.

A város centrumában és a Mihai Viteazul téren lévő fűszer-gyarmatáru és csemegekereskedések 7—13 és 15.30—19.30 között tartanak nyitva. A külvárosban lévő hasonló üzletek 6—13 és 16—20 között nyitnak.

A bodegák munkaidéje 7—13, 16—20 óra, szombaton este 21 óra. Vasárnap délelőtt 7—10 között nyitva tarthatnak.

A mészárosok és halászosok munkaidéje: 6—13, 16—20, szombaton este 21 óra.

Pékek és kenyérárusok munkaidéje: 6—14, 16—20.

Cukorkaüzletek, amelyek nem tartanak belföldi gyümölcsöt egész évben 8.30—13 és 15—21.30 között nyitnak.

Belföldi gyümölcsöt tartó cukorkaárusok 8.30—21.30 között dolgoznak, délben nem zárnak, de felváltva dolgoztatják a személyzetet, kifüggesztve az üzletben az alkalmazottak időbeosztását. Ugyanez a munkaidő vasár- és ünnepnapokon is, de a vasárnap foglalkoztatott alkalmazottakat szabadsággal kell a hét valamelyik napján. Gyümölcskereskedők és sátrak nyitási ideje ugyanaz, mint a cukorkaárusoké.

A borbélyok 7—13, 16—20 között nyitnak, az alkalmazottak reggel 7.30-kor lépnék munkába. A fodrászok 7.30—13, 16—20 között nyitnak, a személyzet reggel 8.30-kor áll munkába. Szombaton és munkaszüneti napok előestéjén 23 órakor zárnak.

Virágkereskedések 7.30—14 és 16—21 között nyitnak, szombaton és ünnepnapok előtt 22 órakor. Vasárnap és ünnepnapokon 7.30—20 között tartanak nyitva, ebédszünet nélkül.

— Szigorú eljárás a rémhírterjesztők ellen Magyarországon. Budapestről jelentik: Budapest székesfőváros kapitánysága elrendelte az alaptalan és rémhírek terjesztőinek az eddiginél is szigorúbb ellenőrzését. A hamis hírek terjesztése ugyanis az ország érdekeit sértik. Hasonló cselekményekért már több személyt bíróság elé is állítottak.

— A kisebbségi újságírók kilencedik előadóestélye. A Népikisebbségi Újságírók Egyesületének kolozsvári csoportja április 23-án, kedden este fél 9 órakor tartja kilencedik előadóestélyét a római katolikus főgimnázium „Josika“ termében. Dr. Ligeti Ernő lapszerkesztő „Az iró mai feladata“-ról tart előadást. Dr. Gyulay József, a Református Kórház főorvosa „A nő és az alkant“ címmel a népszerűsítő tárgyú előadás keretében a tudomány részéről nyilatkoztartott hatféle női típus testi alkatarát és lelki sajátosságairól fog beszámolni. A magyar színház kedvelt fiatal művésznője, Kovács Kató Grieg Solveig dalával és Mozart Varázsfuvolájának egyik számával, valamint Benedect Velencei Karneváljának egyik énekével szerepel. Csiky Lenke zongoraművésznő és zenetanáró Wagner és Liszt egy-egy művéből ad elő, továbbá Grigore Ghidionescu, a kiváló fiatal román zeneszerző, Szamostartomány királyi helytartóságának a kabinetiroda igazgatója, egyik kiváló szerzeményét játssza el. Salamon László lapszerkesztő, a tehetséges költő újabb verseiből olvas fel. Walter Gyula lapszerkesztő pedig több erdélyi román költő műveiből készült műfordítását olvassa fel. Az est iránt, amelynek művészi színvonalát az előadásorozat eddigi sikere biztosítja, általános érdeklődés nyilvánul meg.

Szerkesztői üzenetek

Az Inzestrarea kötvények eddigi sorsolásainak egyikén sem húzták ki a következők Inzestrarea kötvényeit:

„Allomásfőnök“.

Bánáti doktor.

St. S., Timisoara.

R. E., Cluj.

Zenekar és foglalkoztató műhely az aradi zsidó elemi iskolában

Arad, április 19. Az aradi zsidó elemi iskola növendékei vasárnap délután 5 órai kezdettel kitűnően sikerült hangversenyt rendeztek az iskola disztermében. Ezalkalommal először mutatkozott be a nagyközönség előtt az iskola 65 tagu vegyes énekkara, melyet Igo Schaten, a neolog egyházi kórus kar-nagya, a kitűnő zenepedagógus tanított be. A hangversenyen megjelenő többszáz főnyi közönség soraiban képviselve volt Arad zsidó társadalmának minden rétege. A hangverseny első száma az Országórszervezet indulója volt, mely után két román dal következett. Az énekkar előadása után két zongoraszólo következett. Schleifer Judith és Sternberg Noémi, Friedmann Pálma zenetanáró nagytehetségű két kis növendéke, Gretschaninov, Schumann és Couperin műveket adtak elő a közönség élénk tetszésnyilvánítása mellett. Majd újra az énekkar lépett az emelvényre és három héber dalt: a Likrat Sabatot, Baa M'nuchat és a Hakipodot énekelte el. A közönség tapsviharral jutalmazta a kis dalosokat, akik nem tudva ellenállni a nagy érdeklődésnek, kénytelenek voltak a Baa M'nuchat elismételni. A műsor következő számaként Epstein Tibor hegedűművész növendéke, Klausner Tibor hegedűszóloja következett, aki Weber, Mozart és Dussek műveiből interpretált három számot. Ismét az énekkar következett, palesztinai dalokkal szerepelve a műsoron. Négy dal közül a Numi-Nimu szintén megismétlésre került. Ennek elhangzása után Igo Schaten tanár növendéke, Singer Iván zongoraszóloja alkalmával Bach, Haydn és Schumann műveiből adott elő. Végül a kórus hazafias dalaival ért véget a hangverseny. A közönség szünni nem akará ünnepelésben részesítette a 3—7 éves gyermekek énekkarát, ezuttal is ismétlésre készítette őket. Ezuttal az Anó Lugojanu című dalt énekeltek másodszer el. A kitűnően sikerült iskolai ünnepélyt a Királyhimnusz hangjai zárták le.

Igo Schaten tanár lapunk munkatársának a hangverseny végeztével a következőket mondta:

— Ez a hangverseny másfél év óta betanított kis növendékeim első szárnypróbálgatása. Ugyanis ezalatt az idő alatt vezettettem a zsidó elemi iskola énekkarát, melyet saját magam tanítottam be és tökéletesítettem olyannyira, hogy azok minden zenei kíséret nélkül, háromszólamon keresztül megállították ezt a próbát.

Beszélgésünkkor csatlakozik hozzánk Kronowith Mór, az iskola igazgatója is. Kérdéseinkre ő is a legelismertebb szavakkal emlékezik meg Igo Schaten működéséről, majd a terem egyik kis sarkába vezet bennünket.

Itt két hatalmas asztalon ultramodern csiszolt nikkel levénehezékek, pompás kalapácsok, levélbontóképek fekszenek. Némelyik egészen sarlóalakú, másik maláji törhöz hasonlón tört görbe.

Az asztal mellett öreger magyaráz az ámuló szülőknök és érdeklődőknek. Assael Károly, a kitűnő technikai vezetője az iskolának, aki elmondja, hogy az aradi zsidó elemi iskola a kézimunkaárakat egészen praktikus formában oldotta meg.

Miért kinnöznek a gyermekeket papír türelmjátékokkal, amelyek semmi gyakorlati célokat nem szolgálnak, csak elkedvetlenítik őket, mert munkájuk gyenge filigrán alkotás, mely a legkisebb érintésre szétszakad. Tanuljanak a gyermekek inkább a vasal, acéllal benni. Az iskola erre a célra nagyszerűen felszerelt technikai műhelyt rendezett be, ahol a három felső, az V., a VI. és a VII. osztály növendékei, 13—15 éves gyermekek dolgoznak. Ehhez mindenkinek kedve van. A technikai rajzokat is én tanítottam be. A kézügyességi alap minden gyermekben megvan, csak fel kell ismerni és tovább kell fejleszteni. Műhelvünknek külön kis játékkészítő üze me van. Mondanom sem kell, hogy ez örvend a legnagyobb népszerűségnek...

Miniatűr kis vaskaput mutat ezután, melynek rácsozata kis drótdarabkákból áll. A kis munka elkészítése komoly művészi érzéket kíván, nagy türelmet és rendkívül kitartást.

— Két svéd tudós aranyat fedezett fel a növények levelében. Berlinből jelentik: Tudományos körökben nagy feltűnést keltett az a hír, hogy két svéd tudós, dr. Nils Brundin és dr. Sven Palmquist professzoroknak sikerült trópusi vidékeken tett kutatásaik során a növények levelében aranyat találni. A két svéd tudós véleménye szerint ez biztos jele annak, hogy ahol a növényekben arany található, ott a földben is arany van. A svéd tudósok megállapításait alátámasztja a német kutatók vizsgálata is, akik már régebben a legkülönbözőbb fémeket találták meg a növényekben igen finoman elosztott állapotban. A németországi növényekben így horganyt, vasat, mangánt, kobaltot, rezet és más ásványokat találtak. A tudományos felfedezésnek nagy gyakorlati jelentősége is van, mert az aranykeresők munkáját lényegesen megkönnyíti.

Belejeződött a parlamenti ülészak

Minisztertanácsot tartott a kormány

Bucuresti, ápr. 19. (Rador). Közlemény: „A minisztertanács április 12-én déli 12 órakor Tatarescu miniszterelnök és királyi tanácsos elnöksége alatt ülést tartott. A minisztertanács a napirenden lévő kérdések megtárgyalásával ért véget, egy óra 15 perckor.”

Bucuresti, április 19. (Rador). Öfelsége aláírta az alábbi királyi leiratot:

„Mi, II. Károly, Isten kegyelméből és a nemzet akaratából, Románia királya, az ösz-

szes jelenlevőknek és jövődőknek, egészséget:

Minisztertanácsunk elnökének 2339—1940. jelentésének és az alkotmány 45. szakasza értelmében elrendeltük és elrendeljük:

Első szakasz: A törvényhozó házakat 1940. április 19-étől bezárjuk.

Második szakasz: Miniszterelnökünket megbizzuk a jelen leirat végrehajtásával. Carol. Tatarescu, miniszterelnök.”

Hollandia egész területére elrendelték az ostromállapotot

AMSZTERDAM, április 19. (Rador). Egész Hollandia területén kihirdették az ostromállapotot. Politikai körök véleménye szerint az intézkedésnek belpolitikai okai vannak és ezt rövidesen követni fogja az összes szélsőséges pártok feloszlátása, amelyek kívülről kapnak utasításokat.

AMSZTERDAM, április 19. (Rador). Csütörtökön Hollandia egész területén nagyszabású házkutatásokat végeztek, melyek Brabant és Limburg tartományokban különösképpen eredményesek voltak. Tilburgban a nemzeti szocialista párt helyi vezetőjének lakásán fegyver- és municiólerakatokat koboztak el.

„Karmel” ort. kóser PENSIO Budapest,

Andrássy ut 43. Tel. 128.967. Modern kényelemmel berendezett szobák előre foglalhatók.

Müncheni börtönben tartják bezárva Schuschnigg volt osztrák kancellárt

Párizs, április 19. (Rador.) Walter Schuschnigg, a volt osztrák kancellár unokaöccse kijelentette tegnap a párizsi rádióban, hogy a volt kancellárt egy müncheni börtönben tartják bezárva. Felesége ugyancsak Münchenbe költözött, hogy a

volt kancellár közelében lehessen. Walter Schuschnigg elmondotta, hogy nagybátyjának több ízben felajánlották szabadlábra helyezését azzal a feltétellel, ha nyíltan kijelenti, hogy csatlakozik a nemzeti szocialista rendszerhez.

Katonai bizottságokat fognak Németország és Olaszország egymás országaiba küldeni

„A két hatalom haderejének folyamatos együttműködését szolgálja az intézkedés” — jelenti a Stefani. A dunai államok intézkedéseinek visszhangja a külföldi sajtóban

Róma, április 19. (Rador.) Olaszország és Németország a közeljövőben katonai bizottságokat fognak kicserélni, illetve egymás országaiba küldeni. A bizottságok tagjai a különböző fegyvernemek hadászati és technikai szakértői lesznek. Több német katonai bizottság már meg is érkezett Rómába. A Stefani távirati irodája jelentéshez hozzátesszi, hogy ez az 1938-ban megállapított általános program szerint történik s célja az, hogy a két hatalom haderejének folyamatos együttműködését biztosítsa.

Róma, április 19. (Rador.) A Havasügynökség jelenti: Illetékes forrásból kijelentik, hogy minden alapot nélkülöznek azok a külföldön keringő hírek, melyek szerint az olasz hajózási társaságok hajói melyek Lisszabonban is kikötnek, utasítást kaptak volna, hogy miután a portugál, vagy spanyol kikötőkben partra tettek külföldi utasaikat, térjenek vissza az olasz kikötőkbe.

Berlin, április 19. (Rador.) A német távirati iroda jelenti: „A Deutsche Diplomatisch Politische Korrespondenz péntek reggeli számában azokkal az intézkedésekkel foglalkozik, amelyeket a dunai államok foganatosítottak a dunai szállítási megvédésére és ellenőrzésére. Senki nem csodálkozhat ezen azok közül, akik megértést tanúsítanak a Balkán-államok vitális érdekei iránt. Nem lehet ugyanis csodálkozni azoknak azon az erős elhatározásán, hogy megakarják védeni a dunai hajózást és hasonlóképpen nem kételkedhet senki azon okok létezésében, amelyek a foganatosított intézkedéseket szükségessé tették. A lap azt írja, hogy a nyugati hatalmak, minden rendelkezésükre álló eszközzel nyomást gyakoroltak a Balkán-államokra, hogy azok csatlakozzanak a blokádfront-hoz és hagyjanak fel semlegességükkel. Ez a kísérlet azonban a dunai államok jóérzése és lojalitása folytán nem járt eredménnyel.

A külföldi alattvalók ellenőrzésének megszigorítása

Felülvizsgálják az összes tartózkodási engedélyeket. Külföldiek három napon belül tartoznak beszolgáltatni fegyvereiket és fényképező-gépeiket

Bucuresti, április 19. (Rador.) Mint azt tegnapi számunkban jelentettük, a minisztertanács szigorú intézkedések foganatosítását határozta el az idegenek ellenőrzésével kapcsolatban. Hasonló intézkedéseket tettek az összes semleges országok kormányai, a legutóbbi norvégiai események hatása alatt, amelyeknek során béke és ártalmatlan turisták egyik napról a másikra egy megszálló hadsereg kato-

náinak alakultak át. Így megszigorította az idegenek ellenőrzését Jugoszlávia, a török kormány pedig egész sereg magát kereskedőnek, turistának és varieté színészek kiadó külföldi vendéget utasított ki.

A belügyminisztérium a minisztertanács határozatát folyamánnyaképpen az idegenek ellenőrzésével kapcsolatban a következő rendeletet adta ki:

Külföldi alattvalók, akik Romániába

jönnek, kötelesek megérkezésüktől számított 24 órán belül ellenőrzésre jelentkezni, a városokban a rendőri, falvakon pedig az illetékes közigazgatási hatóságoknál még akkor is, ha nyolc napnál kevesebbet tartózkodnak az országban. Ellenkező esetben kiutasítják őket. Valamely helységből másikba való távozás esetén a külföldiek kötelesek láttamoztatni irataikat úgy a távozásnál, mint az érkezésnél, még abban az esetben is, ha a távozás bármely rövid időre is szólna. A külföldi alattvalókat, akiket valamely helységben hasonló láttamoztás nélkül találnának, azonnal kiutasítják.

Minden idegen az ellenőrzésre való jelentkezés alkalmával tartózkodási engedélylapot kap, amely a konzulátusi vizumban megállapított határidőig állítható ki. Ennek lejártá után a külföldi tartozik az országot azonnal elhagyni.

Minden külföldi alattvaló köteles a jelen rendelet megjelenésétől számított három napon belül az illetékes rendőrségnél, vagy közigazgatási hatóságnál letétbe helyezni a birtokában lévő fegyvert, hadianyagot és fényképező gépet. Az országból való távozás alkalmával a külföldi

A HABZÓ FOGPÉP

alattvalók kötelesek jelentkezni az illetékes hatóságnál, amely irataikat láttamozza, megjelölve a távozási határállomást.

A belügy-, a nemzetgazdasági és munkaügyi minisztériumok ezenkívül együttesen megkezdik az összes Romániában élő külföldi alattvalók felülvizsgálását.

Házkutatást tartottak Sztojadinovics volt jugoszláv miniszterelnök lakásán

BELGRAD, április 19. (Rador.) A Reuter és a DNB jelentése szerint a renőrség szerdánról csütörtökre virradó éjszaka házkutatást tartott Sztojadinovics volt miniszterelnök lakásán és számos okiratot foglalt le.

A németek vereségével végződött Trondheimnél a német és angol csapatok első összecsapása

STOCKHOLM, április 19. (Rador.) A Dagens Nyheter című lap jelentése szerint Trondheim környékén megtörtént az első összecsapás az angol és német katonák között. A harc, amely Namsos közelében folyik le, a németek vereségével végződött. A német különítményt, amely harcba bocsátkozott, repülőgépen szállították oda a Trondheim melletti Vaernesből.

Kóser bor szükségletét megbízható helyről szerezze be. Kitűnő minőségű lechintai és aiudi

sel peszach fajborok

FENYVES S. A CLUJ, Str. Brațianu 18 borpincéjéből. Mordechaj Bixenspanner felügyelete alatt.

Német társaság harminc évre megvett két regáli erdőseget

Vita a szenátusban a tranzakció körül

Bucuresti, április 19. Az Universul írja: A szenátus szerdai ülésén részleteiben is megvitatották a törvényjavaslatot, amelynek útján a balamegyei Râșca és a neamtgyei Pipirig erdészeti felügyelőségének körzetébe tartozó állami erdők kihasználását harminc évre eladják a Deutsche Forst und Holz-wirtschaftsgesellschaft nevű németországi vállalatnak. A törvényjavaslatl kapcsolatosan élénk vita fejlődött ki. Egyes szenátorok különböző kifogásokat emeltek a tranzakció ellen, mire Ionescu Sisesti földművelésügyi miniszter rámutatott arra, hogy a törvényjavaslatot Románia és Németország közötti nemzetközi egyezmény kíséri, mert a tranzakció az 1939 tavaszán Németországgal kötött kereskedelmi egyezmény keretibe tartozik.

Más szenátorok a német társaság által alkalmazandó személyzet nemzetisége, továbbá nemzetvédelmi szempontok iránt érdeklődtek.

Ionescu Sisesti földművelésügyi miniszter ezekre a megjegyzésekre válaszulva kifejtette, hogy a törvényjavaslatot a nagyvezérkar előzetes hozzájárulása alapján terjesztették a szenátus elé. A miniszter felolvasta a nagyvezérkar 1939 júniusában szerkesztett első véleményezését, amelyben ez hozzájárul ilyen tranzakció lehetőségének megvizsgálásához, azzal a feltétellel, ha a kiaknázás a régi királyságban történik, az ország belsejében, tiszta román vidéken. Az erdészeti igazgatóság által javaslatba hozott összes komplexumok közül egyedül a neamtgyei Pipirighez tartozó erdők felelnek meg ennek a feltételnek. A nagyvezérkar ellenzi, hogy az ország területén külföldi személyzettel

történjen a kihasználás. A nagyvezérkar egy utólagos véleményezésében hozzájárul a jelenlegi tervhez, azzal a feltétellel, ha a kiaknázás előkészítése a vezérkar hozzájárulásával fog történni.

Sisesti miniszter kérte végül a szenátorokat, hogy fogadják el a javaslatot és állásfoglalásukkal ne okozzanak nehézségeket a kormányának.

A szenátus ezek után megszavazta a törvényt.

— Hatályon kívül helyezte a belügyminisztérium Madgearu kényszerlakhelyre utalását. Bucurestiből jelentik: A belügyminisztérium közleménye szerint április 18-ával Madgearu kényszerlakhelyre utalását megvonó rendelkezés hatályát veszítette.

Vegye meg és olvassa el

A barlanglakó üzenete

című verskötetet, SALAMON LASZLO legújabb kötetményeinek gyűjteményét. Megrendelhető az Uj Kelet könyv-osztályában is.

SZÍNHÁZ-FILM-MŰVÉSZET

Pozsonyi lakodalom

A Pozsonyi lakodalom hatalmas sikerszeriája bizonyítja, hogy régóta nem látott a közönség ilyen minden tekintetben lebillencselő operettet, melyet a függöny felgördültétől az utolsó szóig végig kell nevetnie és tapsolnia. Nagyszerű — igazi nagyoperettek

emlékeztető — muzsika és nagyszerű táncszámok mellett díszes világvárosi kiállítás kápráztatja el a nézőt és a jobbál-jobb szereplők valóságos élménnyé avatnak minden előadást.

Aranymadár

Nagyon mulatságos és szívet-lelket gyönyörködtető operettet újít fel hétfőn este a színház. Ennek a nagyszerű darabnak a meséje önmagában is megállana, olyan mai és eleven, annyira telítve van humoros ele-

mekkel és szíparkázó vidám tréfákkal, hogy az Aranymadár nagy sikerének egyik feltétel tényezője a kiváló szövegkönyv, amelyhez olyan ragyogó muzsika társul, hogy minden száma valóságos sláger.

A SZÍNHÁZ HETI MŰSORA:

Szombat d. u. 5: Bombaüzlet. (Olcsó hely-árakkal.)

Szombat este 9: Pozsonyi lakodalom.

Vasárnap d. u. 3: Három a kislány. (Olcsó hely-árakkal.)

Vasárnap d. u. 6: Handabanda.

Vasárnap este 9: Pozsonyi lakodalom.

Hétfő fél 9: Aranymadár. (Az elhullt évek egyik legnagyobb sikerű operettje, teljesen új szereposztásban és betanulásban. Rendező: Gróf László. Vezényel: Szabó Ica. Főszereplők: Krémer Manci, Báza Éva, Czoppán Flóri, Réthely Ödön, Csengeri Aladár, Fülöp Sándor, Borovszky Oszkár, stb. Premierbérlet 35. szám. A premierbérlet jegyeit kívánatra visszaváltja a pénztár.)

Kedd d. u. 3: Paprikás csirke. (Olcsó hely-árakkal.)

Kedd d. u. 6: Pozsonyi lakodalom.

Kedd este 9: Aranymadár. (Rendes bérlet 35. A bérlet jegyeit kívánatra visszaváltja a pénztár.)

A CAPITOL MOZGÓ MŰSORA:

A csapda. Egy igazi nagy francia világhírnév. Minden jelenete remek, szenzációs, szellemes, ötletes és izgalmas. Bűnügyi film. Főszereplők: M. Chevalier, Erich v. Stroheim, Marie Déa és Pierre Renoir. A film előtt: Uj Paramount világhíradó, rendkívüli eseményekkel.

A SELECT MOZGÓ MŰSORA:

Stan és Bran, mint repülők. A világhírű komikusok rendkívül mulatságos filmje, mely a vigjátékok első díját nyerte. Műsoron kívül a legújabb Fox világhíradó és O. N. C. román journal.

A ROYAL MOZGÓ MŰSORA:

Minden idők legszebb operettpremierje: Mosolygó Bécs (Operabál). A régi Bécs liktető élete, sok dal, tánc, jókedv, hangulat. Rendezte: Bolváry Géza. Főszereplőkben: Hans Moser, Theo Lingea, He'll Finkzeller, Paul Hörbiger. Előtte a legújabb híradó.

AZ URANIA MOZGÓ MŰSORA:

Szenzációs dupla műsor! 1. Szívek csalóganya. Deanne Durbin világsikerű aratott filmje, főszerepben: Herbert Marshall. 2. Az utolsó órákat. Izgalmas cow-boy-film, főszerepben: Earl Hodgins. Műsoron kívül a legújabb U. F. A. híradó.

AZ EDISON MOZGÓ MŰSORA:

1. Emberek bilincsen. Izgalmas film. Dick Forannal, a csodahangú cow-boy-jal. 2. A négy nővér. Az utolsó évtized legbűbajosabb filmje, a csodálatos Priscille, Rosamary és Lola Lane testvérekkel. 3. Háborus Paramount híradó.

A RIO MOZGÓ MŰSORA:

Ma 3, 6 és 9 órakor szenzációs dupla műsor: 1. Perry főhadnagy titokzatos küldetése. Izgalmas kéndráma. Fősz.: Robert Taylor, Barbara Stanwick és Victor McLagen. 2. Csintalan asszonyok. Az évad legnagyobb francia filmsláger. Fősz.: Jean Murat és Françoise Rosay. III. Journal.

Következő műsorunk: 1. Tura, a dzsungel királynője. 2. Utolsó madridi express.

A ZSIDÓ NEMZETI SZÖVETSEG

cluji helyi csoportjának

zene- matinéja

(Salamon Etelka zeneóvodájának fel-
léptével).

A katolikus főgimnázium dísztermében
vasárnap, április 21-én délelőtt 1/2 11-kor.

A hadsereg felszerelése érdekében

A hadseregnek sok pénzre van szüksége. Jegyeztek tehát hadsereg-felszerelési pénztárjegyeket (bonokat), amelyek minden nap a hivatalos órák alatt a nagybankoknál, valamint a pénzügyigazgatóságnál jegyezhetők, ahol az ehhez szükséges űrlapok (blancketták) is kaphatók.

Ezek a kötvények a legkedvezőbb feltételű állampapírok, mivel 4,5 százalékkal kamatoznak. Jegyezhető három, vagy öt éves lejáratu bon, ahogyan a jegyzőfél akarja. Hat hónap múlva az állam a jegyzett összeg egyötödét (husz százalékát) visszafizeti, míg a három, vagy öt éves határidő lejártá után az egész összeget.

Hat hónap múlva az esedékes 20 százalékos részlettel és a szelvény összegével adó fizethető az államnak, tartományoknak, vagy a községnek.

Akinek a lejárat előtt pénzre van szüksége, a Banca Națională-tól a névérték 70 százalékának megfelelő lombarkölcsönt kaphat bonjaira, ugyanúgy kamat mellett.

Minden román állampolgár, aki az ország érdekét szíven viseli, köteles pénzével elősegíteni a hadsereg felszerelését.

C'ui merge prefectura
MANGIE ENESCU ezredes

Tavaszi újdonságok nagy választéka

FODOR EMIL & Co.

Cluj, Calea Regele Ferdinand 10.

Kalapok
Ingek
Nyakkendők

a legolcsóbb áron.

APRÓHIRDETÉSEK

Szavanként 2 lej, legkisebb apróhirdetés 20 lej. Álláshirdetések, üdülőhelyek és fürdők hirdetései, továbbá elvesztett, eltűnt tárgyak miatti hirdetések szavanként 1 lej. Apróhirdetéseket csakis előfizetés mellett közlünk. Jelígis levelekre, megkeresésekre csak válaszbélyeg ellenében válaszolunk és csak portózott leveleket továbbítunk.

Figyelem! Kain Sofia Filipescu 2 és Kain Efraim Traian 44 husvétii fűszerek kaphatók. Ugyanott lekencel husvétii I-a leánykabor.

„BISTOL“ orth. kóser étterem-bodega Cluj, Regele Ferdinand 37. Kitiűnő konyha, bent étkezésre és kihordásra. Prima sel peszachi italok. Egyetlen étterem, mely a rabbinátus felügyelete alatt áll.

Sel peszach fajorokkal az idén is konvencionáló árban a közönség rendelkezésére állók, úgy mint evekkel ezelt. Léb Simon, Gh. Barițiu 14.

ISMERI az örökéletű vert csipke függőnyt? TUDJA, hogy minden kívánt méretben készült? LATTA már dus választéku mintatermünket? Jöjjön! Lásson! Győződjön meg! Kizárólag DER-BESC függőnykelékszakiüzletben. Reg. Ferdinand 11. Félémeleten.

Viziturbinát és jókarban levő olajmalom-berendezést megvételre keresek. Triffa Sándor malomtulajdonos Beius-Milac.

Kóser sel peszach „Bixadi“ gyógyviz a negresti főrabbinátus felügyelete mellett. Egyetemi tanárok által ajánlva. Biztos hatásu. Fogyasztása enyhén, biztosan és kellemesen hat.

AutORIZÁLT, mérlegképes könyvelő, perfekt román, magyar, német levelező, órákonyvelést, könyvelési hátralékok feldolgozását, levelezést, koncentráltak helyettesítését vállalja. Esetleg állandó alkalmazást keres, mint elsőrangú szervező is. Elmegye vidékre is. „Perfekt“ jelígre a kiadóba.

Irodaberendezés! Különböző irodai butorok, írógép Wiese & Co. márkájú, hármás Wertheim-kassza, kifogástalan állapotban eladók. Megtekinthető naponta délelőtt Str. Memorandului 4, apart. 4.

Gyermekszertető, főzni tudó zsidó asszonyt azonnalra felvesszünk. Cim a kiadóban.

KONKURS

Die Talmud Thora Kluli Szeferd Cluj sucht für den kommenden Sommersemester zwei tüchtige, junge, gottesfürchtige Melamid für Chümes-Rasi und Chümes-Rasi-Gemore Unterricht. Gehalt laut Übereinkommen. Spesen werden nur den Berufenen vergütet. Offerte nebs Angabe des Familien zustandes und der bisherigen Tätigkeiten sind zu richten spetenstens bis „Chol hamoad Pesach“ auf die adresse: Martin Marmorstein Cluj, Piața Mihai Viteazul 37.

Jó állapotban levő gyapjuszákok nagyobb mennyiségben olcsón eladók. Megtekinthetők: Katz bodega Satumare, Basarabilor 1.

INGYEN csomagoljuk és postázuk csomagjait a postaigazgatóság hivatalos előírása alapján. Keresse fel és próbálja ki „COMINDENX“ postacsomag-szállítási vállalatunkat. Str. Dubălarilor 8. Telefon 34-00.

Allást cserélne 8 évi praktisszal cipő- és férfidivatáru segéd, kirakatrendező. Birja a román, magyar és német nyelvet. „Onálló munkaerő“ jelígre az Uj Kelet fiókiadó-hivatala Satumare, Teofil Dragos 14 továbbít.

Jó állapotban levő gyapjuszákok nagyobb mennyiségben olcsón eladók. Megtekinthetők: Katz bodega Satumare, Basarabilor 1.

Vágott liba és kacsa „ittentl“ vágatás, olcsó áron rendelhető vasárnap estig: Vogel, Cotului 2 és Ausch, Regele Ferdinand 101.

Izletes, jó kóser peszachi koszt kapható jutányosan kihordásra a dr Lengyel szanatórium kóser konyhájában. Str. Gojdu 1. sz. Vezető: Manduláné.

Elköltözés miatt olcsón eladó 2 vasgágy sodronnyal, plüss sezlonterítő, divány, asztalok, vasmosdó felszerelés, tűkór, háromfiókos kaszten, képek, konyhastelészák, 2 ajtó, szobaközet. Bratianu 45.

Sel peszach torták, kuglerék és egyéb süteményeket rendelésre olcsón készítünk. Adler, Str. Decebal 2.

Jobb házból való vidéki zsidóleány elhelyezést keres. Perfekt román, német, magyar. Elmenne üzletbe kiszolgálóleányul, gyermek mellé vagy idősebb urinóhoz társalkodónőnek. Cim a kiadóban.

Jesivath „Chasam Sofer“ Cluj. Wir verständigen tiemitt alldiejenigen Bachurim die für den Sommersemester in unserer mit Mensa und Internet verbündene Jesiva sich aufnehmen zu lassen beabsichtigen, den Sie Chol-Hamoad Pesach spetenstens Ihr diesbezügliches Ansuchen nebst Beiliegung der Copien Ihrer Zeugnisse auf untenstehender Adresse einsenden sollen. Dies bezuht sich auf die Bachurim die im vergangenen Wintersemester hier gelernt haben. Curatorium der „Chasam Sofer“ Jesiva Cluj, Gen. Poetas 28/a.

Négýéves kisfiam mellé keresek perfekt német gyermekkisasszonyt, ki magyarul is tud. Levelet a kiadóhivatal továbbít „Gyermekgondozónő“ jelígre.

RÁDIÓ MŰSOR

Szombat, április 20.

Bucuresti. 12: Időjelzés, időjárásjelentés, gazdasági és egészségügyi tanácsok. 12.10: Hanglemezek. 13: Hanglemezek. 13.20: Időjelzés, művészeti, kulturális és sport hírek. 13.30: Hanglemezek. 14: Hírek. 14.20: Angol zene. 15.10: Rádióhírek, hírdetmények, különböző közlemények. 18: Az Országorszervezet órája. 19: Időjelzés, időjárásjelentés. 19.02: Színházi és filmkrónika. 19.17: Hanglemezek. 19.50: Hírek magyar nyelven. 20: Előadás a keresztyénység erejéről. 20.15: Hanglemezek. 20.35: A Fidelio című opera közvetítése az Operaházból. Szünetben: 21.50—22.10: Hírek, sport hírek. 23.30: Könnyű amerikai tánczene. 23.45: Hírek.

uBapest I. 7.45: Torna, hírek, hanglemezek. 11: Hírek. 13.10: Szalonzenekar. 13.40: Hírek. 14.30: Hanglemezek. 15.30: Hírek. 17.15: Elbeszélés. 17.45: Hírek. 18.15: Hangverseny. 19: Rádióposta. 19.35: Tánczene. 20.15: Hírek. 20.40: Szól a cigány, szól a róla. Verses, zenés hangképsor a cigányokról. 21.45: Zilahy Lajos előadása. 22.15: Könnyű és mosoly. Fellegi Teri énekel. 22.40: Hírek. 23.10: Beszkárt-zenekar. 24: Hírek. 0.20: Cigányzene. 1.05: Hírek.

RIMOCZI INTREPR. DE TRANSPORT CLUJ
BIRU VISAVI, CU GARA, PIATA GARII 9. TEL. - 3569
MAGAZIE GARAJ SI LOCUINTA STR. GARII 9. TEL. - 3028

Költöztetését butorkocsival legolcsóbban
Rimóczi száll. váll. végzi. Telefon: 33-69, 80-26

KÖZGAZDASÁG

Fűrészáru exportunk nagymérvű emelkedést mutat

Bucuresti, április 19. A fűrészáruforgalom belföldi viszonylatban az utóbbi időben még mindig hanyatlást mutat, kiviteli célokra azonban történtek üzletkötések. A belföldi forgalom csökkenése nagymértékben a magánépítkezések visszaesésével magyarázható, másrészt pedig azzal, hogy a kiskereskedelem kénytelen volt a kihitelezést teljesen bebiztosítani, miután a termelők részéről maguk sem élveznek hiteleket. Az exportüzlet viszont azzal magyarázható, hogy úgy Németország, mint Anglia és a Közép-Kelet részéről fokozott érdeklődés mutatkozik a romániai fűrészáru iránt. Mint már jelentettük, az angolok főképpen a máramarosi vidéken kötöttek le nagyobb mennyiségeket és az ottani fűrészüzemek jelenleg kizárólag ezeknek a rendeléseknek a kielégítésén dolgoznak. Az angolok egyébként nemcsak fűrészáru, hanem faragott fa iránt is érdeklődnek és a kolozsmezei Kiskalota vidékén nagyobb tétel

faragott fát vásároltak 1300 lejes áron. Ez az áru Galatjában kerül berakásra. Figyelemreméltó egyébként az ár, amelyet az angolok fizetnek. A faragott fa napi ára ugyanis 1160 és 1180 lej között mozog. Bár az importáló államok részéről tagadhatatlan érdeklődés mutatkozik, a kiviteli forgalom mégis veszített némileg a rugalmasságából. Az exportörök ugyanis váratlan meglepetéseknek vannak kitéve, a fizetési forgalomban is gyakran mutatkoznak akadályok. Ezért a nagy exportvállalatok óvatosságot tanúsítanak és csak olyan ügyleteket kötnek, amelyek lebonyolítása zökkenésmentesen lehetséges. Az exportárak alakulására egyébként kihatással van az április elsején életbe lépett vasúti díjszabás módosítása, amely szerint a kivitelre kerülő árut is a belföldi szállítmányok részére megállapított viteldij alapján szállítják.

Ipari és kereskedelmi vállalati hírek

A „Caps“ Direcția Comercială a Pădurilor az 1939. március 31-én lezárt 1938-39. évi mérlegében 10 milliárd 49,452.183 lej törzstőke és 802,178.059 lej különböző alapok mellett 219,911.789 lej tisztanyereséget mutat ki, ami az investált tőkét két százalékos jövedelmezőségének felel meg. A mérleg főösszege 11 milliárd 616,142.261 lej, a bruttó árnyereség 358,457.667 lej.

Az Uzinele Electrice Cluj S. A., Cluj 1939. évi mérlegében 170 millió lej részvénytőke és 5,392.859 lej tartalékalap mellett 15,459.694 lej nyereséget mutat ki. A mérleg főösszege 272,210.062 lej, a bruttó jövedelem 71,755.363 lej. A közgyűlést május 14-én tartják meg.

A „Sorecani“ S. A. pt. Intreprinderi Electrice, Cluj, elektromos centrálé 1939. évi mérlegében 100 millió részvénytőke mellett 242.496 lej nyereséget mutat ki. A mérleg főösszege 312,025.193 lej. A közgyűlést május 11-én tartják meg.

Az Uzinele Electrice Turda S. A., Turda 1939. évi mérlegében 12,500.000 lej részvénytőke mellett 199.469 lej tisztanyereséget mutat ki. A mérleg főösszege 16,726.515 lej. A közgyűlést május 15-én tartják meg.

A Hansa Română Comercială S. A., Cluj 1939. évi mérlegében 5 millió lej részvénytőke és 443.514 lej tartalékalap mellett 404.714 lej nyereséget mutat ki. A mérleg főösszege 13,354.624 lej.

Az Arad-Brádi Ipari Rt., Arad 1939. évi mérlegében 11 millió lej részvénytőke és 2,294.017 lej tartalékalap mellett 237.954 lej veszteséget mutat ki. A mérleg főösszege

68,221.153 lej. A közgyűlést április 27-én tartják meg.

A németországi Hardtmuth konzern romániai vállalata, a S. A. R. Kohinoor L. & Hardtmuth, Sibiu, 1939. évi mérlegében 8 millió lej részvénytőke és 757.472 lej tartalékalap mellett 3,112.120 lej nyereséget mutat ki, ami közel negyven százalékos rentabilitásnak felel meg. A mérleg főösszege 30,704.331 lej.

A „Timis“ Industria Chimică S. A., Timisoara, 1939. évi mérlegében 10 millió lej részvénytőke mellett 1,275.793 lej nyereséget mutat ki. A mérleg főösszege 25,226.171 lej. A közgyűlést május 4-én tartják meg.

A Hephaistos S. A., Alesd, 1939. évi mérlegében 6,300.000 lej részvénytőke és 90.185 lej tartalékalap mellett 166.191 lej veszteséget mutat ki. A mérleg főösszege 16,702.154 lej. A közgyűlést május 3-án tartják meg.

A Daniel Berger Fabrica de Spirit si Drojdie S. A., Oradea, 1939. évi mérlegében 1,500.000 lej részvénytőke és 104.000 lej tartalékalap mellett 43.357 lej veszteséget mutat ki. A mérleg főösszege 2,479.037 lej. A közgyűlést május 4-én tartják meg.

A Royal Rim S. A., Oradea, május 5-én közgyűlést tart, amelyen felemelik a részvénytőkét.

Este 2-3 szem Artin

Bank- és biztosító intézeti hírek

A Banca Comercială Italiana si Română S. A. (Romcomit), Bucuresti, közgyűlésén hat százalékos osztalék fizetését határozták el.

Az Aradi Általános Takarékpénztár Rt. közgyűlésén 4 százalékos osztalék fizetését határozták el. Ugyanakkor az igazgatóságba újválasztottak: dr. Avramescu Vasile, Brandeisz Henrik, Domán Sándor, Dumitrescu N. Constantin, Faragó Rezső, Hegyi Albert, dr. Iancu Cornel és Schwartz Adolf.

A Banca de Credit Comercial S. A., Cluj, közgyűlésén az igazgatóságba újválasztottak: dr. Victor Bolchis, dr. Stefan Fabius, dr. Emil Hafjeganu, László Gyula, dr. Ion Matei, dr. Aurel Millea, dr. Sebestyén József és Sebestyén Rezső.

A Cassa de Păstrare din Simleul-Silvaniei S. A. közgyűlésén a részvénytőkét öt millió lejben állapították meg.

A Banca Română Clujană S. A., Cluj, felszámoló a bank cégének törlesztést kérték a törvényszéktől, amit a törvényszék bejegyzett.

A Centrala Raiffeisen S. A. felszámolás

alatt, Timisoara, április 30-án közgyűlést tart, amelyen határoztnak a felszámolás befejezéséről és az aktíváknak árverés útján történő értékesítéséről.

A Dacia-România Soc. Gen. de Asigurări közgyűlésén a 60 millió lejes részvénytőkét 80 millió lejre emelték fel.

Bankközgyűlések

Április 30.:

Banca Ilescu S. A., Cluj.
Banca si Soc. Comercială din Bihor S. A., Oradea.
Cassa de Păstrare din Săvârșin S. A., Săvârșin.

Banca si Soc. Comercială S. A., Tinca.
Banca de Economie si Cassa de Păstrare din jud. Alba Inf., Aiud.

Május 4.:

Cassa de Economie „Agrar“ S. A., felszámolás alatt, Tg.-Mures.

Zürichi árfolyamok (április 19.): Márka 178.—, holland forint 236.75, dollár 446.—, font 15.675, francia frank 8.88, olasz lira 22.45, pengő 79.50, dinár 10.—, lej 3.20, belgas 74.65, svédkorona 105.75, argentin pezo 102.50, yen 104.75.

Az Oradeai Kishitelbank közgyűlése

Vasárnap délelőtt tartotta meg a nagyváradi Kishitelbank 13-ik évi közgyűlését. Nagyvárad zsidó társadalma kellőképpen értékeli ezen komoly szociális munkát és a vasárnapi közgyűlésen nagy számban jelentek meg úgy a bank ügyfelei, mint a zsidó közélet és különösképpen a két hitközség képviselői.

Borgida József, az intézet elnöke beszámolójában kifejtette, hogy ezen közgyűlés az intézet fejlődésében komoly forduló pontot jelent, mert a hosszú éveken át kifejtett altruista működésével az intézetnek sikerült a zsidó közélet vezetőinek figyelmét felhívni és a legnagyobb megelégedéssel állapította meg, hogy mennyi megértéssel és egyszerűtettel karolták fel az intézet ügyét.

A közgyűlés jelenlévői a legnagyobb figyelemmel hallgatták az elnöki beszámolót és hozzászólásaikban méltatták az abban foglaltakat. A közgyűlés egyhanguan nagy lelkesedéssel határozta el az alaptöke fel-emelését, az intézet üzleti kereteinek kibővítését és az igazgatóságnak kiegészítését úgy, hogy abban képviselve legyen a nagyváradi zsidó társadalom minden rétege.

Bleier Adolf ügyvezető igazgató betejeszti az igazgatóság és felügyelőbizottság jelentését, majd ismertette az elmúlt üzleti év zárszámadásait. A közgyűlés a jelentést egyhanguan tudomásul vette és úgy az igazgatóságnak, mint a felügyelőbizottságnak a felmentést megadta.

Sonnenwirth Sándor hitközségi vezető-ségi tag az intézet munkásságát és a vezetőséget dicsérő hozzászólása után a közgyűlés megválasztotta az igazgatóságot, melynek tagjai a következők lettek: Ullmann István az Orth. Izr. hitközség elnöke, Borgida József, Silbermann József, Deutsch Ignác, Schwartz Márton, Kesztenebaum Miksa, Schwartz Jakab, Kelemen Vilmos és Kohn Dávid.

A bírálóbizottság tagjai: Silbermann József, Spitzer Norbert, Ullmann M. Miklós, Sonnenwirth Sándor, Berkovits Bernát, Rosenberg Adolf és Goldhammer Albert.

CONVOCARE. Domnii acționari ai firmei Heinrich Fabrica de Săpun Mineral și Medicinal „Harnicul“ S. A. Cluj sunt convocați în adunarea generală ordinară pentru ziua de 30. Aprilie 1940., ora 4 p. m. în biroul societății din Calea Moșilor No. 54. Ordinea de zi a adunării generală ordinară este următoarea: 1. Darea de seamă a consiliului de administrație și Raportul comitetului de cenzori asupra exercițiului 1939. 2. Aprobarea bilanțului și contului de profit și pierdere pe acest exercițiu încheiat la 31. Decembrie 1939. 3. Descărcarea consiliului de administrație, cenzorilor și direcțiunii pentru gestiunea lor pe exercițiul încheiat la 31. Decembrie 1939. 4. Alegerea membrilor în consiliu de administrație. 5. Alegerea membrilor în comitetul cenzorilor. 6. Eventuale propuneri. Sotelile se pot cerceta la biroul societății în orice zi de lucru până la data adunării. Pentru a lua parte la această adunarea D-nii acționarii vor depune acțiunile lor până la seara zilei de 23. Aprilie 1940. Dacă adunarea generală nu se va putea constitui în ziua de 30. Aprilie 1940., se va amana de drept pe 8. Mai 1940. la aceiași ora și la același sediu fără altă convocare, când va lucra valabil ori care ar fi capitalul reprezentat. Consiliul de Administrație. Cont profit și pierdere: Cheltuieli la fabricație 1,528.609. Impozite și taxe 1,446.420. Salari și gratificații 1,608.593. Spese generale 1,590.809. Fond pentru credite dubioase 100.000. Profit net 410.203. Dobânzi 21.635. Mărfuri 6,706.249. Total: 6,706.249. Bilanț la 31. Decembrie 1939. Acti-ve: Debitori 3,802.849. Cassa 55.818. Mărfuri și materii prime 2,357.710. Automobile 39.000. Imobile uzinei 729.000. Mașini și instalațiuni 95.000. Bonuri pt. Inzestrare Armatei 48.512. Măști de gaze 21.805. Imprumut de Inzestrare 21.300. Total: 7,170.994. Pasive: Capital 4,000.000. Creditori 820.989. Fond de rezervă 307.000. Fond pt. creanțe dubioase 325.770. Profit și Pierdere 1938: 1,307.032. Profit și Pierdere 1939: 410.203. Total: 7,170.994.

Babits Müfordításai, nagy alak, 387 lap, biblifil kiadás, diszk. 396 lei, Tompa László: Hol vagy ember (Céh), fve 100 lei, Michel-angelo versei, illusztr. biblif. fve 119 lei, Ilyés Gyula: Rend a romokban, fve 99, kve 139 lei Lepagenál, Kolozsvár. Postán utánvétel. Kérjen jegyzéket.

Hogyan győzheti le gyomorfájásait?

Semlegesítse a túltengő gyomorsavat és három perc múlva fájdalommentesen fog emészteni.

Egyék bármit kívánsága szerint, de tegye meg óvintézkedéseit. Ez azt jelenti, hogy amint bármilyen kis rosszulletet vagy kellemetlen érzést, savanyu felbőgőgéseket, égési érzeteket, gyomor nyomást, ebéd utáni migrént, gázokat és esetleg álmatlanságot észlel, vegyen be azonnal egy kevés Magnesia Bisurata. Három perc múlva ezek a kellemetlen érzések, amelyek elhanyagolása esetén súlyos komplikációkhoz vezethetnek, eltűnnek, az emésztés rendszeresen halad tovább, alvása könnyebbé válik.

A gyomorhajok és gyomorfájdalmak leg-többjét a feleslegesen képződő gyomorsavak idézik elő, amelyek a gyomor kényes falait izgatják. A Magnesia Bisurata, amely a leg-elsőbbrendű savellenes szer, feltétlenül semlegesíti a túltengő gyomorsavat.

A Magnesia Bisurata kapható minden gyógyszerárban és drogériában 75.— lejért, vagy nagyobb gazdaságosabb csomagolásban 110.— lejért.

Emelkedett a múlt évben a csődök száma

Az igazságügyminisztérium kimutatást tett közzé, amelyből kitétni, hogy 1939 folyamán az egész országban 484 csődkerést adtak be, az 1938. évi 394 kéréssel szemben. Így tehát 1939-ben a csődkerések száma 20 százalékkal emelkedett. A jelentéshez fűzött magyarázat szerint a csődkerések számának növekedése nagymértékben a nemzetközi válság súlyosbodásával függ össze. Az utóbbi öt évben a csődkerések száma egyébként a következőképpen változott:

1935-ben	380
1936-ban	386
1937-ben	325
1938-ban	394
1939-ben	484

Utónnan megnyílt Bucurestiben

Elegánsan berendezve, vis a vis a Hotel Princiarral, Str. Brezoiuanu 14. I. emelet.

Orth. Köser Étterem

Klein (Aradról). Kitiűnő erdélyi konyha. Pontos és figyelmes kiszolgálás. Széderestekre előjegyzéseket elfogadunk.

A ROMAN NEMZETI BANK HIVATALOS DEVIZÁRFOLYAMAI:

107% felárral:

Dollár	211.65—216.95
font	851.80—873.13
palesztinai font	852.84—874.16
egyiptomi font	873.54—895.38
holland forint	112.40—115.20
svájci frank	47.51—48.75
belgas	35.49—36.43

88% felárral:

font	567.87—582.08
holland forint	74.93—76.80
svájci frank	31.67—32.50
belgas	23.67—24.29
francia frank	3.24—3.31
márka	49—50
olasz lira	7.17—8.25—9.50
pengő	26.50—27
cschkorona	4.68—4.77
szlovákkorona	4.68—4.77
török lira	92.—
dinár	2.898—3.05

A SZABADFORGALMI DEVIZAHIVATAL ÁRFOLYAMAI:

(70%-os kvóták)

Angol font	973.50
palesztinai font	974.50
egyiptomi font	997.80
dollár	241.90
francia frank	5.50
svájci frank	54.25
belgas	40.70
svéd korona	57.35
holland forint	128.40
norvég korona	53
török lira	192
angol font, 40%-os kvóta	1023
angol font, 20%-os kvóta	1078

A B) lista kompenzációs árfolyamai:

font, angliai árukra	1950
font, angol gyarmatok áruira	1950

HIRDETÉS AZ ÜZLET LELKE:

HIRDESSEN AZ UJ KELET-BEN!

UJ KELET Legújabb hírek

(Elsőoldali cikkünk folytatása)

Osló, április 19. (Rador). A DNB-iroda jelentése szerint Oslótól északra Svédország határvidékéig a területet német csapatok szállták meg. Azok közül a norvég csapatok közül, amelyek ezen a vidéken harcoltak, ötven tisztet és száz katonát ejtettek foglyul a németek. Internálótáborokat létesítettek Svédország partvidékén. Ezen a területen minden megerősített pont a németek kezén van.

Stockholm, április 19. (Rador). Az oslói közigazgatási tanács a németek által elfoglalt területeken megtiltotta a norvég egyenruhák viselését.

Egy angol cirkáló és több tengeralattjáró elsüllyesztését jelentik a németek

Berlin, április 19. (Rador). A német hadsereg főparancsnoksága közli:

Német harcraépülőgépek megtámadták és súlyosan megrongálták az ellenséges hadihajókat és szállítóegységeket, amelyek csapatokat készülték partraszállítani Narvik közelében. Egy ellenséges tengeralattjárót bomba talált el és elsüllyedt. A Trondjemben állomásozó csapatok újabb megerősítéseket kaptak. Összeállításokra nem került sor. Bergen és Stavanger környékén a németek kiszélesítették az általuk elfoglalt területeket. Cristian-sand környékén a nap nyugodtan telt el. Osló környékén a német csapatok nehézség nélkül haladtak előre északra és északnyugati irányban. Az Oslótól délkeletre fekvő területet egészen a svéd határig megszállva tartjuk. A norvégok egyedül ezen a vidéken 83 ágyút, 80 gépfegyvert, 80.000 lővedéket és 1 millió golyót vesztek.

A Skagerrakban és Kattegatban folytatódott a vadászat az ellenséges tengeralattjárókra. Valószínűnek látszik, hogy három ellenséges tengeralattjárót elsüllyesztünk. Folytatjuk az aknaelhelyezést a norvég kikötők védelme és a Skagerrak elzárása céljából. Számos norvég újkötőben angol eredetű munitiót találtak, főleg pedig aknákat. A hardangi fjordban gyorsjárata órhajók megsemmisítettek egy norvég torpedóhajót. Jelenleg, hogy a Shetland szigetektől északra egy Glasgow típusú cirkálót torpedótalálat ért. A cirkáló elsüllyesztése a találat után bekövetkező belső robbanás folytán történt.

Hartman tengeralattjáró-parancsnok legutóbbi körutja alkalmából 107 ezer tonnányi ellenséges hajót süllyesztett el. A Norvégiában állomásozó német csapatok tervszerű megerősítéseket kaptak.

Nyugaton a nap nyugodtan telt el.

Párizs szerint nagy harcok vannak közlülében Norvégiában

Párizs, április 19. (Rador). A norvégiai katonai helyzet még mindig a csapatmozdulatok fázisában van, amelyek a nagy harcokat megelőzik. Emiatt illetékes körök teljes hallgatásba burkolóznak. Mindenesetre a Norvégiában tett intézkedések, a különböző norvég kikötőknek a németek részéről történt megszállása ellenére is, megvalósításra kerültek. Az ország ellenállása nap-nap után fejlődik. Bár a németek egyre újabb megerősítéseket kapnak, az ellenséges megszállás nem halad túlságosan előre. A harcok az Elverumtól Spirilenig terjedő szakaszon folynak. Narvikból a fejeztett német különítmények nagy számban menekülnek a határon át Svédországba.

Repülőgépeken küldenek a németek erősítéseket Trondjem irányába

Stockholm, április 19. (Rador). A Reuter jelenti: A németek óriási repülőgépeken lézaz gyorsasággal küldenek erősítéseket Trondjem irányába. A várost körülvevő összes hidakat aláaknázták. Nagy német teherhajó tankokat, nehézségekkel és léghajókat tettek partra Trondjem belső kikötőjében. A kikötő körül dokkokban gépfegyverállományokat létesítettek. A Trondjem és Svédország közötti telefonösszeköttetés megszűnt.

Narviktól délre nyomulnak előre az angol különítmények

Stockholm, április 19. (Rador). Angol haderők partraszállása Norvégiában tovább folyik. A csapatok felvették az érintkezést a norvég egységekkel. Falkenhorst tábornok, a német haderők parancsnoka lézaz erőfeszítéseket tesz, hogy az előre-láthatólag Trondheim irányába előkészített támadásnak ellenálljon. A szövetséges csapatok partraszállása legutóbb, a jelek

szerint, Nemsosban történt, Trondheimtől 130 kilométernyi távolságban. A norvég csapatok Steinkerben gyülekeznek, Namsostól 50 kilométerre. A szövetségesekkel az érintkezést úgy a levegőben, mint a tengeren felvették. Angol különítmények Narviktól délre nyomulnak előre. Ezeket főleg kanadai szízek alkotják, akik hegyi tüzérséggel is rendelkeznek. Oslótól északra keletre és Elverumtól délre nagy harc folyik.

A németek itt jelentős norvég egységekkel állnak szemben, amelyek megerősített állásokban várják a támadást.

Stockholm, április 19. (Rador.) A Reuter ügynökség tudósítója jelenti a svéd-norvég határ közelében lévő Storlien helységről:

Egy 200 főből álló német járőr, a trondheimi vasutvonal mellett előnyomuló erők előőrse Storlientől 5 kilométernyi távolságig jutott el. A közelben tartózkodó norvég si-járőrök még nem támadták meg őket. Storlien egyike a legismertebb skandináviai télisport-centrumoknak.

Camberra, április 19. (Rador.) Mc. Even

Ausztrália külügyminisztere a képviselőházban kijelentette, hogy kormánya nagy figyelemmel kíséri a következményeket, amelyeket Hollandiának a német birodalom részéről történő esetleges megszállása vonhatna maga után. Hollandia megrohanása — mondotta a külügyminiszter — elkerülhetetlenül befolyásolná Holland-India helyzetét is, már pedig az a terület Ausztrália életbevágó és azonnali érdekkörébe tartozik.

Curtin munkaspárti képviselő kijelentette, hogy Ausztrália nagyobb felelősséggel tartozik egy közvetlen közelében fekvő területtel szemben, mint Japán, vagy az Egyesült Államok.

A norvég követnek el kell hagynia Berlint

Berlin, április 19. (Rador). Scheel berlini norvég követ szerdán a norvég király és a volt norvég kormány nevében kérte, hogy Berlintől maradjon és tovább képviselhesse hazája ügyeit.

Illetékes német körök azonban a norvég király és a volt norvég kormány német-ellenes magatartására való hivatkozással felszólították a norvég követet, hogy még a pénteki nap folyamán hagyja el Németország területét.

Uránia Mozaik

1.) Deanne Durbin

világsiker aratott zenés vigjátéka:

Szivek csalogánya

Főszerepben:

Herbert Marshall

MŰSORON KIVÜL A LEGUJABB U. F. A. HIRADÓ.

SZENZÁCIÓS DUPLA MŰSOR!

2.) Az utolsó óriárat

Izgalmas coww-boy film, melynek cselekménye Kanada legszebb vidékein játszódik le. Főszerepben:

Earl Hodgins

Roosevelt kijelentette, hogy azonnal megszakítja szabadságát, ha egy újabb európai hatalom is beavatkozna a háborúba

WASHINGTON, április 19. (Rador). Roosevelt elnök kijelentette, hogy ha egy újabb európai ország is beavatkozna az európai háborúba, úgy Warm Springből azonnal visszatér Washingtonba, ahol tíz napos szabadságát tölti. Allandóan befűtött vonat áll az elnök rendelkezésére, hogy abban a pillanatban visszautazhassék Washingtonba, amint az európai helyzet azt megkívánja.

Nemzeti szocialista és kommunista ágensek kémkedni hatoltak be a főbb amerikai iparvállalatokba

Washington, április 19. (Rador). A Reuter jelenti: Martin Diaz, a kongresszusi bizottság elnöke, amelyet az Egyesült Államokban folytatott „nem amerikai” üzelmek kivizsgálására küldtek ki, ma nyilatkozott a sajtó munkatársai előtt. Elmondotta, hogy nemzeti szocialista és kommunista ágensek szabotársági és kémkedési célból behatoltak a főbb

amerikai iparvállalatokba, amelyek a háboru esetén döntő fontosságúak az Egyesült Államok és általában a szövetségesek számára, amennyiben ezeknek nagyobb arányú szállítástokat eszközölnének. Be fogom bizonyítani — mondotta Diaz —, hogy valóságos trójai faló van itt Amerikában és a helyzet nálunk még komolyabb, mint Norvégiában volt.

Chamberlain: „A német népet már nem lehet kivonni kormánya cselekedeteinek felelőssége alól”

Az egész olasz sajtó Olaszország közeljövöbeni magatartásának eshetőségeivel foglalkozik

London, április 19. (Rador). A felsőház csütörtöki ülésén Henderson képviselő Chamberlain miniszterelnöknek a Balkán-államokbeli angol diplomaták érkezésénél mondott beszédével kapcsolatban a következő kérdést tette fel:

— Szeretném tudni, hogy a miniszterelnök szavai arra az esetre is biztosítékot szolgáltatnak-e, hogy ha Délkelet-Európa bármely nemzeti támadás érné s ez a támadás magával hozná-e az angol kormány lépését? Chamberlain a következőket válaszolta:

— Rámutatott azokra az érdekekre, amelyek szükségessé teszik, hogy a kormány a Balkán békéjét megővje s a komoly munka és a békés állapot ottani fenntartására törekedjék.

Ugyancsak a Rador jelenti, hogy a képviselőházban kérdést intéztek csütörtökön Chamberlainhoz. A kérdés lényege az volt, hogy az angol hivatalos jelentésekben a né-

metekkel kapcsolatban miért nem használják a „náci” kifejezést. Chamberlain azt válaszolta, hogy a náci kifejezés azért nem használható a hivatalos jelentésekben, mert a szó használatára vonatkozó utasítás nem szükséges. A képviselő aztán azt kérte, hogy a miniszterelnök tegyen lépéseket az angol rádiótársaságnál az ügyben, mert az nem használ más kifejezést, mint a náci. A következőkben a képviselő megkérdezte Chamberlaintól, hogy a kormány felelősen tartja-e a német népet Németország magatartásáért? A miniszterelnök azt válaszolta, hogy egyik nyilatkozatában már rámutatott arra, hogy a német népet már nem lehet kivonni a felelősség alól a német kormány cselekedeteiért.

London, április 19. (Rador). Az angol birodalom balkáni diplomáciai megbízottai csütörtökön elhagyták Londont s visszatértek állomáshelyeikre.

A német sajtó Chamberlainnek a balkáni angol követek érkezésénél tett nyilatkozatáról

Berlin, április 19. (Rador). A német sajtó azzal a nyilatkozattal foglalkozik, amelyet Chamberlain angol miniszterelnök tegnap az alsóházban tett Délkelet-Európával kapcsolatban.

A Deutsche Allgemeine Zeitung arról ír, hogy a dunai államok éppen most fogantottak olyan intézkedéseket, amelyek azt igazolják, hogy bizalmat akarnak kelteni magukkal szemben. Közös megegyezéssel megerősítették a dunai örséget és szigorubb ellenőrzés alá vették az idegeneket, hogy védekezni tudjanak esetleges szabotárságokkal szemben.

A Berliner Lokalanzeiger hangsúlyozza, hogy Anglia továbbra is széleskörű működést fejt ki a délkelet-európai országokban.

Interpelláció az angol alsóházban Hollandia ügyében

London, április 19. (Rador). A képviselőházban kérdést intéztek a miniszterelnökhöz, hogy milyen biztosítékokat nyújt Anglia Japánra, hogy a hollandiai vizeken továbbra is fenntartsa a békét abban az esetben is, ha Hollandia háború szüntérére változna. A kérdésre ezuttal Buttler válaszolt írásban. A válasz szerint „amennyire csak számolhatunk az eseményekkel, a japán kormány nem kívánta azt Halifax lordtól, hogy egyedül tartassék fenn a békés állapot a hollandiai vizeken. Egy korábbi nyilatkozatában a japán külügyminiszter kijelentette, hogy kormánya a legnagyobb érdeklődéssel figyeli az európai helyzet sulyosbodását, amely esetleg befolyásolná Holland-India státusquoját. Nem is kell mondanunk, hogy ebben az esetben az angol kormánynak is hasonló az álláspontja.”

Olaszország közeljövöbeni magatartása áll az angol sajtó és közvélemény homlokterében

London, április 19. (Rador). A péntek reggeli angol lapok elsősorban Olaszország politikájával foglalkoznak. Római tudósítások alapján különösképpen Olaszországnak a közeljövöben tanúsítandó magatartását találgatják.

A Daily Mail szerint Olaszország angol-ellenes vádjai csak takaróul szolgálnak egy sokkal mélyebb szándék elrejtésére. A lap felteszi a kérdést, vajjon Olaszország miért nem tárja fel világosan a szándékát.

A Daily Telegraph megemlíti, hogy az olasz kormány cáfolja azokat a híreket, amelyek szerint Bari adriai kikötőt tilos zónává nyilvánították, mint ahogyan azt is megcáfolta, hogy újabb korosztályokat hívtak zászló alá. A lap végül rámutat arra, hogy nem történt olyan jelentősebb esemény, amely arra engedne következtetni, hogy Olaszország feladta eddigi magatartását.

Vendégül látta az angol kormány a román gazdasági bizottságot

LONDON, április 19. (Rador.) Az angol kormány a román gazdasági küldöttséget a Carlton szállodában ebéden látta vendégül. Az ebéden megjelent Buttler külügyi államtitkár, Tilea román követ, a Londonban tartózkodó gazdasági bizottság tagjai, a gazdaságiügyi minisztérium több vezető tisztviselője, az angol kereskedelem több jelentős személyisége, akinek kereskedelmi kapcsolataik vannak Romániában.

LETARTÓZTATTAK EGY HINDU NACIONALISTA VEZERT

Kalkutta, április 19. (Rador). Saraswattit, a „kompromisszum-ellenes” pándinali kongresszus szervezőjét az India biztonságáról szóló törvény alapján letartóztatták.

NINCS SZÓ KORMANYVALSAGROL GÖRÖGSZÁGBAN

Athén, április 19. (Rador). A görög távirati iroda jelenti: Egyes külföldi rádióállomások hírei szerint Görögországban valószínű lenne a kormányváltás. E hírekről kapcsolatban megállapítják, hogy a híresztelés annyira nélkülöz minden alapot, hogy megcáfolása is fölösleges.

FRATERNITAS Könyv- és Lapkiadó R. T. nyomása Cluj, Strada Baron L. Pop 10. Telefon: 18-80.